

Rijksoverheid

INFORMATIE-UPDATE voor VR's

Donderdag 28 mei 2020

Landelijk Operationeel Team – Corona

LOT – C | Ongerubriceerd

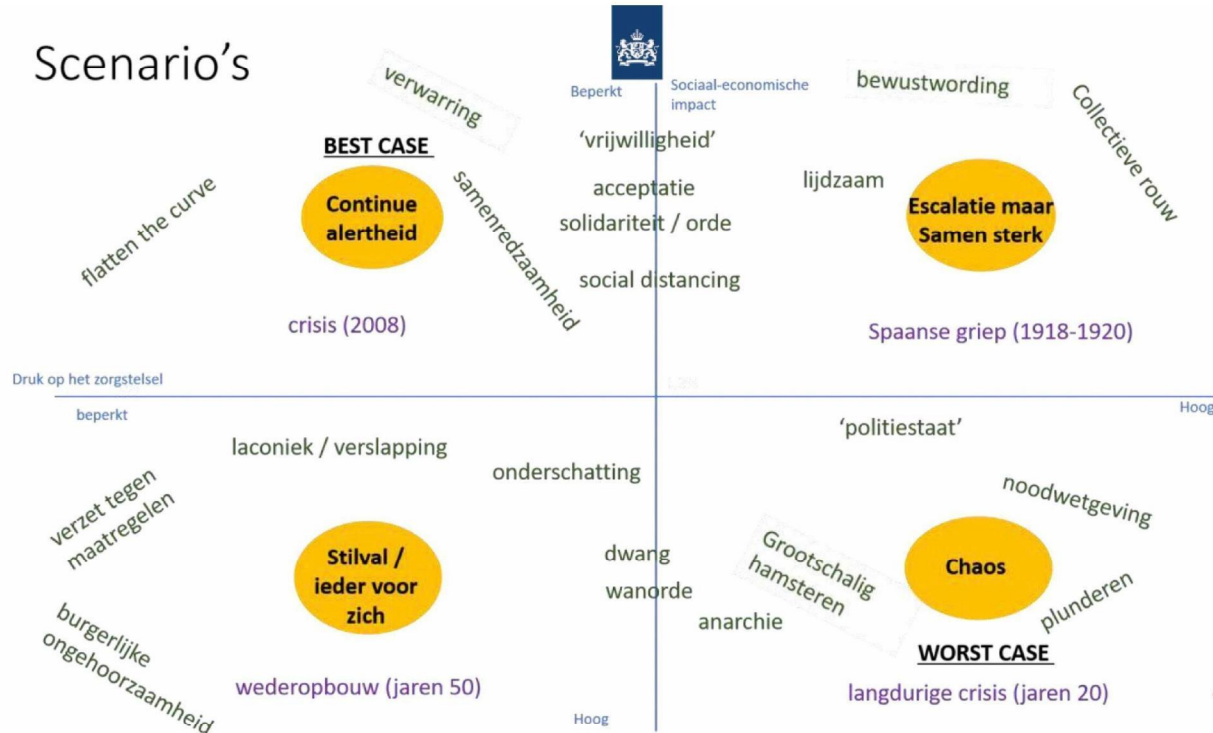

PROGRAMMA

- > 09:45 Inloop en koffie
- > 10:00 Welkom, dagprogramma en introductie herziening scenario's – (10)(2e) – LOT-C sectie 3
- > 10:10 Update basisscenario's voor komende 6 mnd – (10)(2e) – LOT-C sectie 3
- > 10:45 Stappenplan regionaal/lokaal scenario – (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) – LOT-C sectie 3
- > 11:00 Lange termijnplan 1-1,5 jaar vooruit – (10)(2e) – LOT-C sectie 7
- > 11:15 'Nederland staat op!' en sectie Zorg – (10)(2e) – LOT-C sectie 1
- > 11:45 RIVM – Gedragsunit, toelichting onderzoek en resultaten – (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) – RIVM Gedragsunit
- >
- > 12:30 Lunch
- >
- > 13:15 Marvel diagram – (10)(2e) – VRR
- > 13:30 Uitwerking maatschappelijk kompas – (10)(2e) – VNOG
- > 14:00 LOT-C Informatie verzamelplan en monitoring – LOT-C sectie 6
- > 14:20 Uitvraag Impact geplande maatregelen vanaf 1 juli – (10)(2e) – LOT-C sectie 3
- > 14:30 Open discussie 2^e golf en de preparatie VR's daarop – (10)(2e) – LOT-C OL
- > 15:00 Afronding en sluiting – (10)(2e) – LOT-C sectie 3

Scenario's

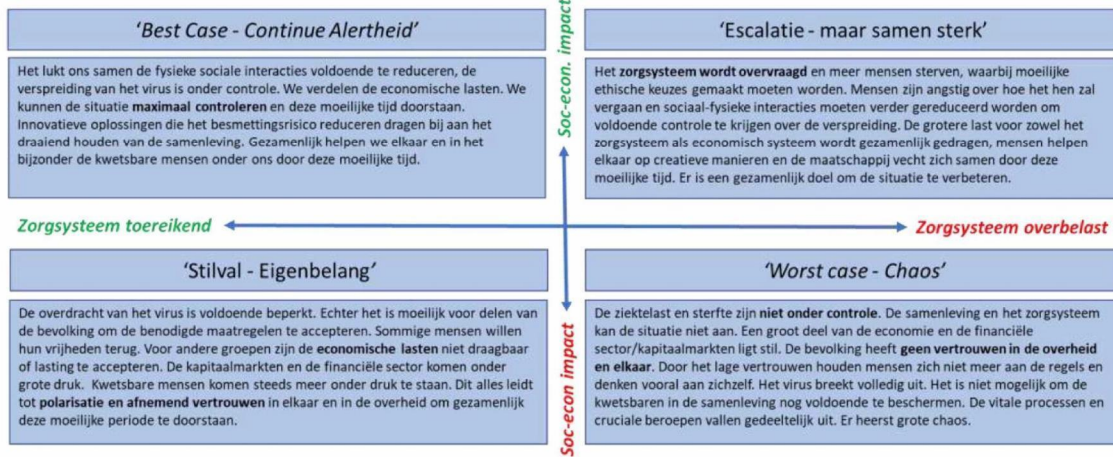

LOT - C | sectie 3 | Ongerubriceerd

Overzicht Scenario's

De uitdaging die voor ons staat is om zorg te dragen voor de kwetsbare personen in onze samenleving, en daarbij ons zorg- en het sociaal-economisch systeem niet te ontwrichten. Om dit mogelijk te maken wordt de **fysieke sociale interactie** beperkt. Dit betekent dat veel vrijheden tijdelijk opgegeven moeten worden en dat veel economische activiteiten die fysieke sociale interactie vereisen niet mogelijk zijn. Dit kan een grote **sociaal-economische impact** geven, afhankelijk van de maatregelen en de duur ervan. De komende periode kan dit de samenleving in verschillende toestanden brengen.

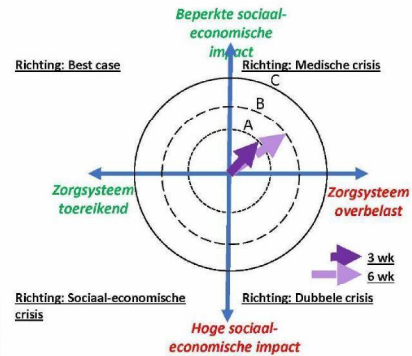

Het maatschappelijk kompas toepassen

Wat is uw inschatting van de bedoelde en onbedoelde effecten van een maatregel?

Denkproces

1. Wat is de maatschappelijke impact van de maatregel per factor?
2. In welke richting leidt dit tot een beweging op de as 'belasting zorgsysteem' en de as 'sociaal-economische impact'. Gebruik de wijzers van de klok als analogie.
3. Hoe sterk is het effect van alle factoren samen? Gebruik de cirkels A, B, C als hulpmiddel.
4. Beoordeel het effect separaat voor de korte en de lange termijn: Teken nu twee pijlen.
5. Welke mitigerende maatregelen corrigeren de ongewenste effecten: beoordeel deze langs het maatschappelijk kompas?
6. Hoe beïnvloed de lokale & regionale context het effect?

Factoren en doelen

Horizontale as: Impact op zorgsysteem

Verticale as: Sociaal-economische impact

TNO / LOT-C versie: 30-3-2020

LOT - C | sectie 3 | Ongerubriceerd

Stappenplan regionaal / lokaal scenario:

Het maatschappelijk kompas bestaat uit twee assen: de impact op de zorg en de sociaal-economische impact. Samen creëert dit 4 mogelijke 'scenario's. Dit kompas kan gebruikt worden om indicatoren en factoren inzichtelijk te maken en beweging over tijd te plotten. Voor een nadere uitleg van het kompas zie de presentatie in bijlage A bij dit stappenplan.

Elk van de factoren is opgebouwd uit een aantal onderliggende indicatoren. Deze zijn weergegeven in bijlage B bij dit stappenplan. Per indicator definieer je de totale as, wat is heel goed en wat is zeer slecht en wat is het midden. Je definieert de effecten die je wilt bereiken en voorkomen. Geef aan waar je nu zit en waar je de komende zes maanden zou kunnen komen

Op basis van de indicatoren kun je nu de factor definiëren. Bepaal zelf hoe je de indicatoren tov elkaar laat wegen om tot een totaal van de factor te komen. Plaats de slider van de factor op het werkblad (bijlage C) op de juiste positie, bepaal voor de gehele factor opnieuw de bandbreedte voor de komende zes maanden. Geef in de tekstvakken een beschrijving van de totale as, de 6 mnd. bandbreedte en de "nu"

Je kunt nu alle factoren plotten in het assenkruis. Het helpt om niet alleen een punt te plaatsen voor de "nu", maar ook de bandbreedte in te tekenen. Door de vier uitersten met elkaar te verbinden ontstaat er een vierkant. Dit kun je nog inperken door met schuine lijnen te werken (de max zal waarschijnlijk niet op beide assen tegelijk voorkomen). Je hebt nu het "speelveld" voor de komende zes maanden bepaald.

Rijksoverheid

Scenario 2019-nCoV

Update Mei 2020

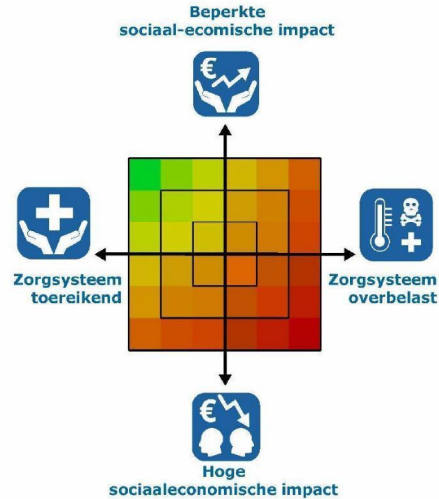
LOT-C Sectie 3 - (10)(2e) (TNO)
Landelijk Operationeel Team - Corona

LOT - C | sectie 3 | Ongerubriceerd

Scenario update

- › Bestaande scenario's dateren van circa 26 maart
- › Beeld van de crisis sindsdien sterk verbeterd
- › Dit maakt een aantal vervolg stappen mogelijk:
  - Betere duiding van de huidige en mogelijke toestanden van factoren
  - Reductie van onzekerheid in mogelijke toekomstige toestanden

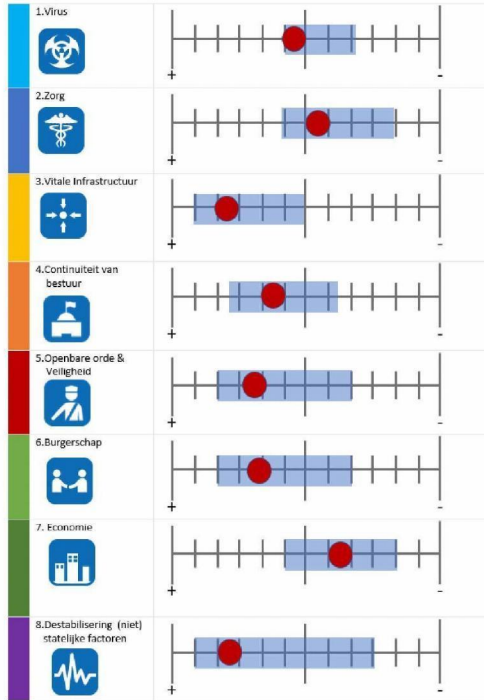
Wat we toen niet wisten, enkele voorbeelden:

- > Maatregelen hebben zich bewezen in het onderdrukken van de verspreiding
  - Maar, sociaaleconomische effecten moeten nog duidelijk worden
- > Geen grote maatschappelijke ontwrichting als gevolg van ziekte en sterfte
  - Maar, persoonlijk leed, ook door contactbeperkende maatregelen
- > Draagvlak en naleving is hoog
  - Maar, dalende trend
- > Burgerinitiatieven zijn prominent aanwezig. Antisociaal gedrag beperkt zich tot incidenten
- > Vitale processen zijn gewaarborgd
  - Maar, enkele zorgelijke ontwikkeling, bijvoorbeeld in de oliesector
- > Een economische krimp vergelijkbaar met 2009 (3,7%) lijkt plausibel, mogelijk zelfs positief

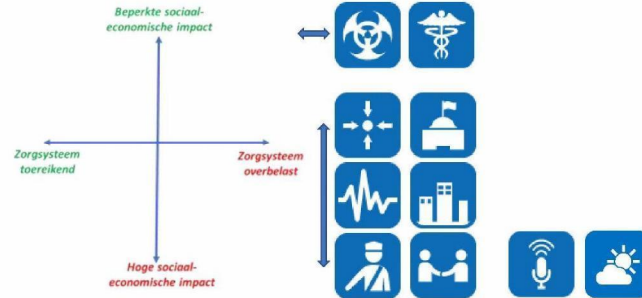

Aanpak

- Scenario's ontwikkeld door LOT-C sectie 3
- Raadpleging experts binnen/buiten LOT-C
- Gebruik van analyses andere (niet-)overheidsorganisaties
  - Waarvan vandaag enkele zullen worden gepresenteerd
- Vandaag: delen en bediscussiëren met VR

Factorenmodel

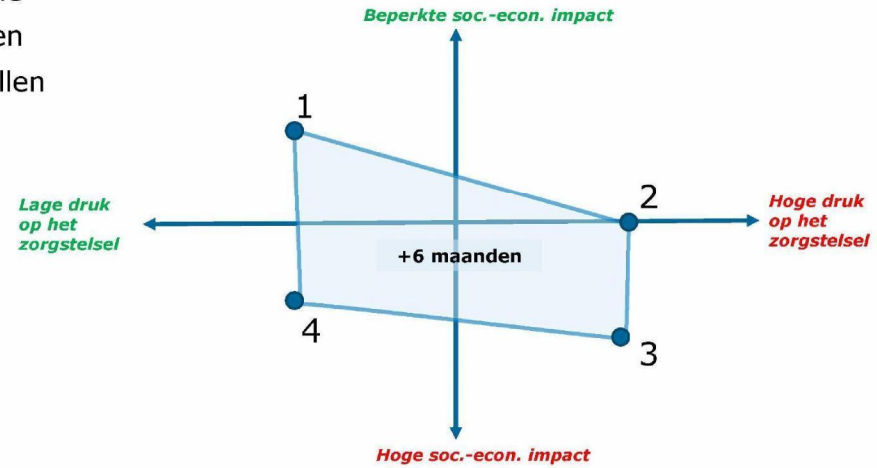

Scenario's

Scenarioruimte: Geen exacte wetenschap en open voor interpretatie

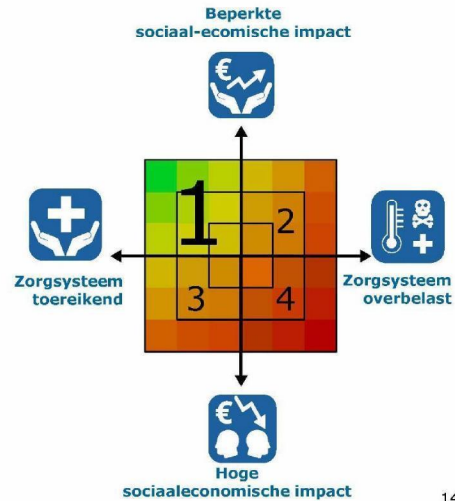
- > Weging van factoren
- > Regionalen verschillen

1. Beperkte sociaaleconomische impact + Zorgsysteem toereikend

- › Bestaande en nieuwe maatregelen blijkt effectief, sterke contactreductie niet noodzakelijk
- › Problematische belasting van de zorg blijft uit. De zorgsector kan zich herstellen en reguliere zorg kan worden hervat/gecontinueerd
- › Psychosociale effecten blijken niet blijvend
- › Wel sprake van economische krimp en stijgende werkloosheid maar ook perspectief op gedeeltelijk herstel in 2021
- › Samenhangendheid en een gemeenschappelijk doel bij burgers en aan de bestuurstafel

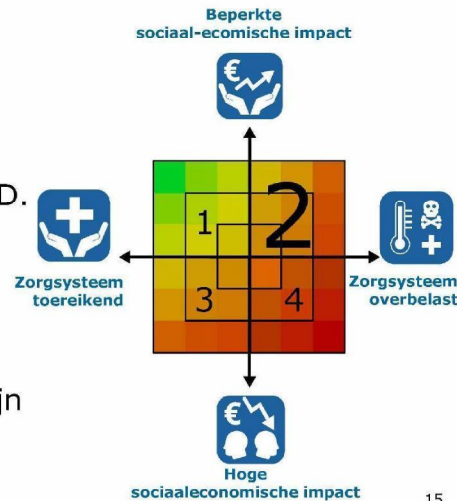

14

2. Beperkte sociaaleconomische impact + Zorgsysteem overbelast

- > Overbelasting zorg
  - Ineffectief contactreductie beleid
  - Minder draagkracht zorgsector (dan verwacht)
- > Moeilijke keuzes in de zorg COVID/niet-COVID. Electieve zorg vindt niet plaats. Zorg achterstand loopt sterk op
- > Aanzienlijke economische impact door (verlate) maatregelen, risicoperceptie
- > Samenhangendheid en gemeenschappelijk doel beperken de sociale impact, maar effecten zijn zichtbaar.

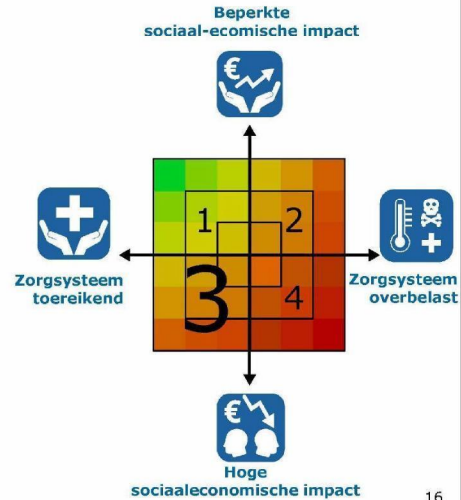

15

3. Sterke sociaaleconomische impact + Zorgstelsel toereikend

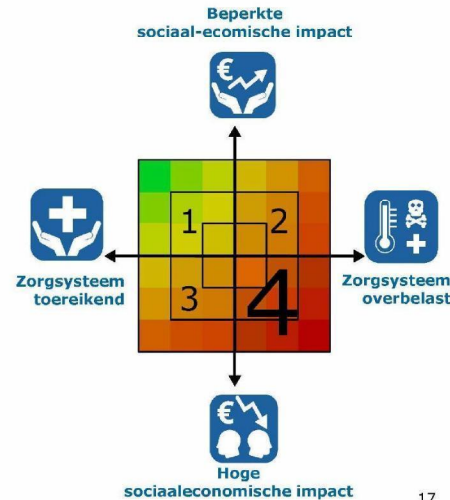
- › Problematische belasting van de zorg blijft uit. De zorgsector kan zich herstellen en reguliere zorg kan worden hervat/gecontinueerd
- › Onzekerheid en de reeds genomen maatregelen en/of nieuwe maatregelen hebben een sterke economische impact
- › Kwetsbare mensen staan onder druk, werkloosheid stijgt snel
- › Onvrede over sociaaleconomische impact neemt toe. Proportionaliteit van het gevoerde beleid staat ter discussie.
- › Groeiende protestbeweging tegen het overheidsbeleid bij mensen die psychosociaal of economisch hard zijn geraakt.
- › Grote druk op bestuur, relatie onderling en met maatschappelijke partners verslechtert.

4 Sterke sociaaleconomische impact + Zorgsysteem overbelast

- > Ondanks maatregelen toch verspreiding van het virus, nieuwe maatregelen blijken niet effectief, (zeer) slechte naleving, zorg onvoldoende hersteld
- > Verlies vertrouwen in overheid en instituties
- > Polarisatie tussen groepen die maatregelen volgen en die zich verzetten.
- > Gevolgen voor iedereen voelbaar: zorg is beperkt, werkloosheid stijgt snel, sociaal leven verstoord
- > Overheden moeten zich blijven focussen op crisis waardoor reguliere taken vertragen
- > Grote druk op bestuurders, verslechterde relaties, ook grens overstijgend.

17

Implicaties – Zorg/Virus

- › Verspreiding van het virus moet controleerbaar blijven: Zorgsector ontzien en ontwrichtende contactbeperkende maatregelen tot een minimum beperken
- › Ruimte en contact is een schaars goed geworden. Samen moeten we hier slim gebruik van maken
- › De protocollen moeten niet strenger zijn dan noodzakelijk om verdere sociaaleconomische ontwrichting, met alle cascade effecten van dien, te voorkomen
- › Ondersteuning door het (lokale) openbaar bestuur en haar uitvoeringsorganen is cruciaal en kan worden bereikt door helder gecommuniceerd en uitgelegd maatwerk in beleid, vergunningen, toezicht en handhaving.
- › Een massale uitbraak lijkt inmiddels onwaarschijnlijk. Lokaal kan COVID echter nog steeds hard toeslaan. Regionaal moeten brandhaarden snel worden gedetecteerd en geïsoleerd. Zgn 'super-spreader events' zoveel mogelijk voorkomen

Implicaties - Sociaaleconomisch

- › Draagvlak en samenhangsgevoel essentieel
- › De groepen in de maatschappij die het hardst worden geraakt moeten zich gehoord blijven voelen en zich herkennen in het nut van het gevoerde beleid.
- › Beeldvorming rondom rechtvaardigheid en proportionaliteit zal een sterke impact hebben op (naleving)gedrag
- › Overheden zullen in de komende maanden hun oude maar ook nieuwe rollen, taken en verantwoordelijkheden moeten oppakken. Gemeenschappelijk beeld van de crisis en gedeelde doelen zijn essentieel voor effectief bestuur
- › Spanningsveld tussen eenduidige communicatie en regionale verschillen
- › De (lokale) overheid kan eigen verantwoordelijkheden en zelfregulering faciliteren: bijvoorbeeld door drukte te monitoren, het slim inrichten van drukke locaties en heldere handvatten bieden aan ondernemers.

De tweede golf: Virus of sociaaleconomisch?

Rijksoverheid

Lange termijnplanning

LOT-C Sectie 7 - (10)(2e) (HCSS)
Landelijk Operationeel Team - Corona

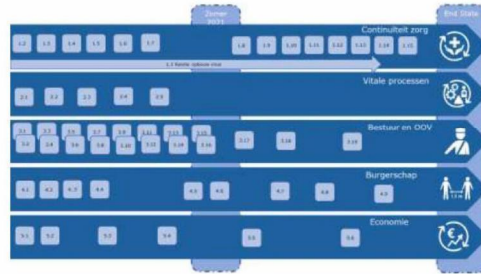
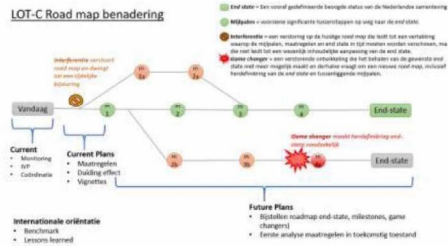
LOT - C | sectie 7 | Ongerubriceerd

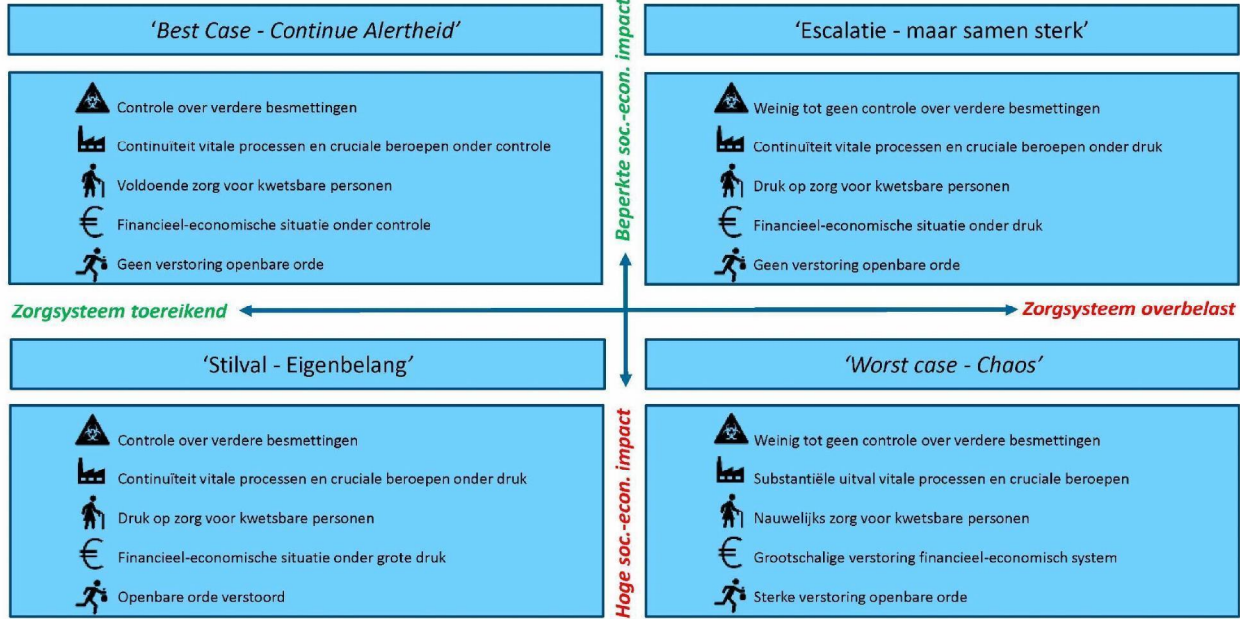
Oogmerk

Adviseer het LOT-C en de veiligheidsregio's over interventiemogelijkheden die er zijn om de effecten van de corona pandemie op de lange termijn beheersbaar te houden en een gecontroleerde overgang naar Nederland na de pandemie mogelijk te maken. Ontwikkel hiervoor in samenwerking met veiligheidsregio's, partners, de secties van het LOT-C en derden een breed gedragen *Road Map*, inclusief handelingsperspectief voor het maken van goede strategische keuzes. Doe dit op basis van gestructureerde dataverzameling, duiding en analyse-methodieken, signaleren en agenderen van bovenregionale aspecten/thema's.

LOT-C Road map benadering

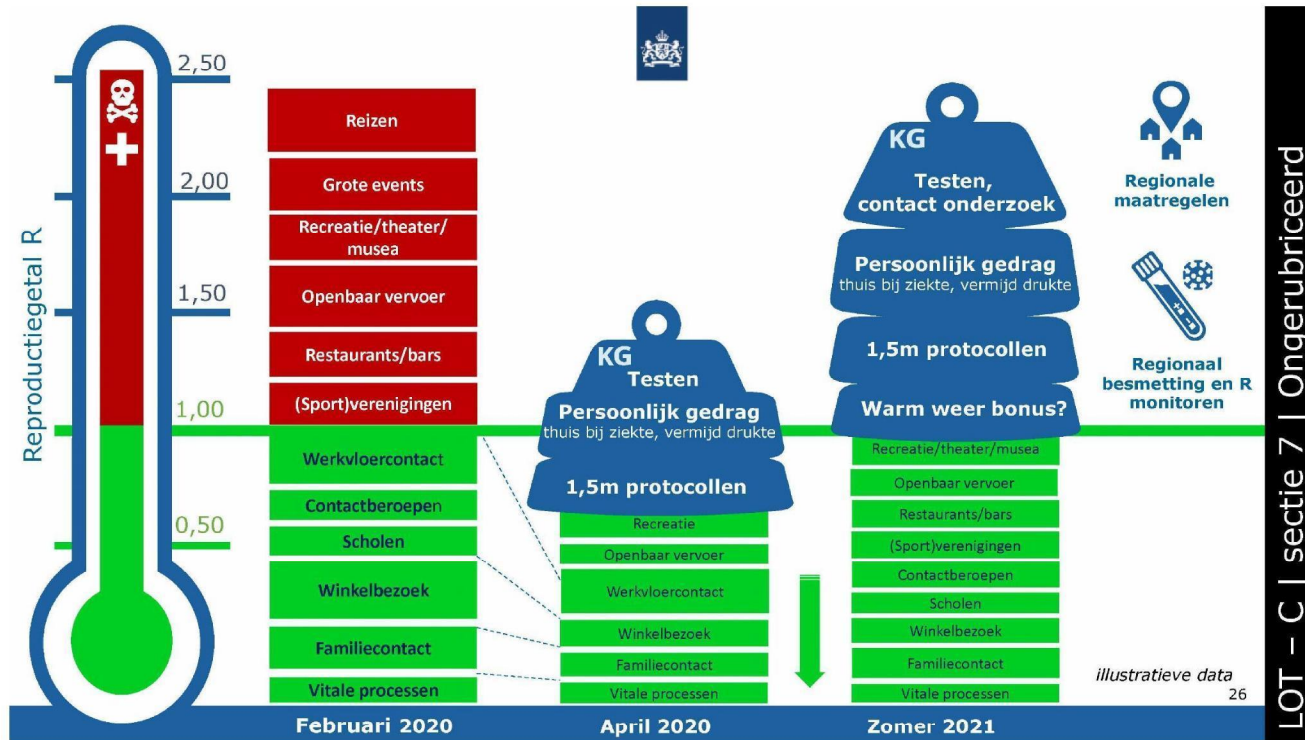
Maatschappelijk Kompas

Beperkte soc.-econ. impact

Hoge soc.-econ. impact

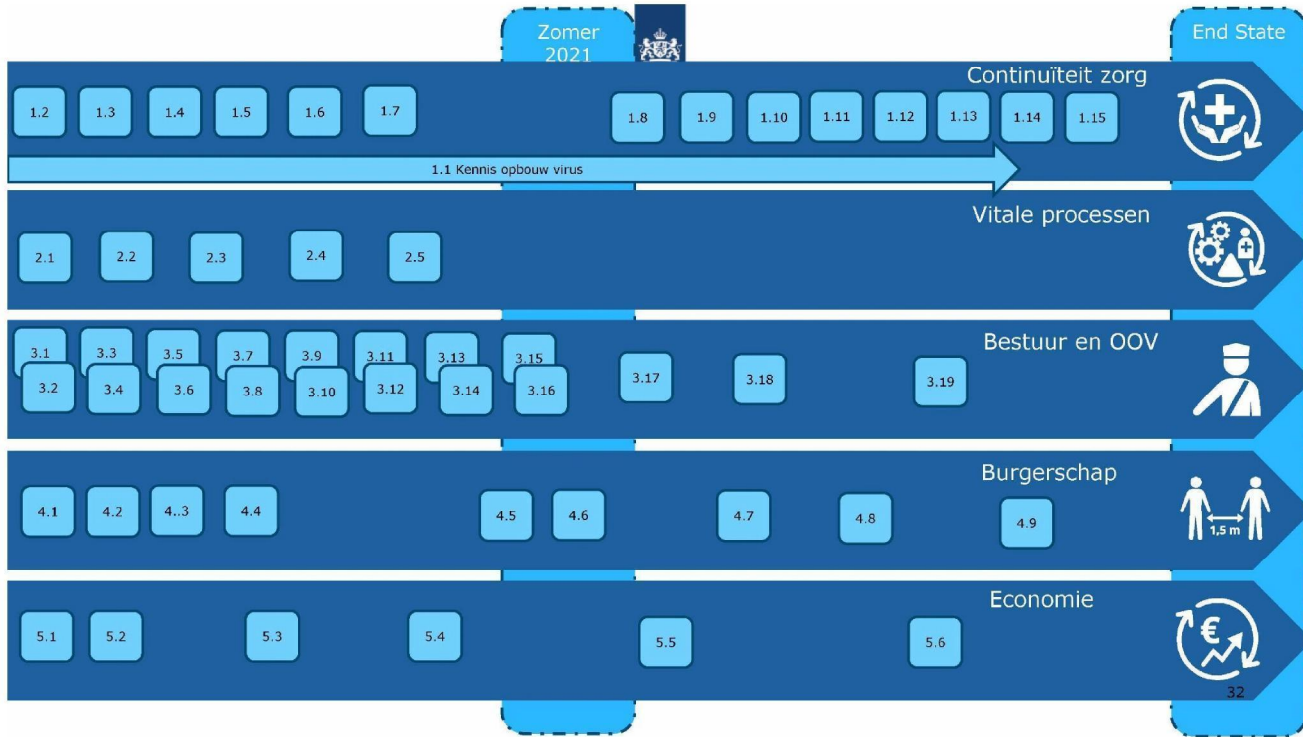
LOT - C | sectie 7 | Ongerubriceerd

LOT - C | sectie 7 | Ongerubriceerd

illustratieve data 26

Rijksoverheid

Sectie 1
Corona Gezondheid en
Zorg

LOT-C
GGD GHOR NL

28 mei 2020

LOT - C | sectie 1 | Ongerubriceerd

Sectie 1 – Corona, Gezondheid en Zorg

3 teams:

- Stakeholders
- Health Care Intelligence
- Continuïteit van Zorg

Stakeholders

- Single point of contact
- Korte lijnen
- Problemen direct oplossen
- Problemen adresseren

Health Care Intelligence

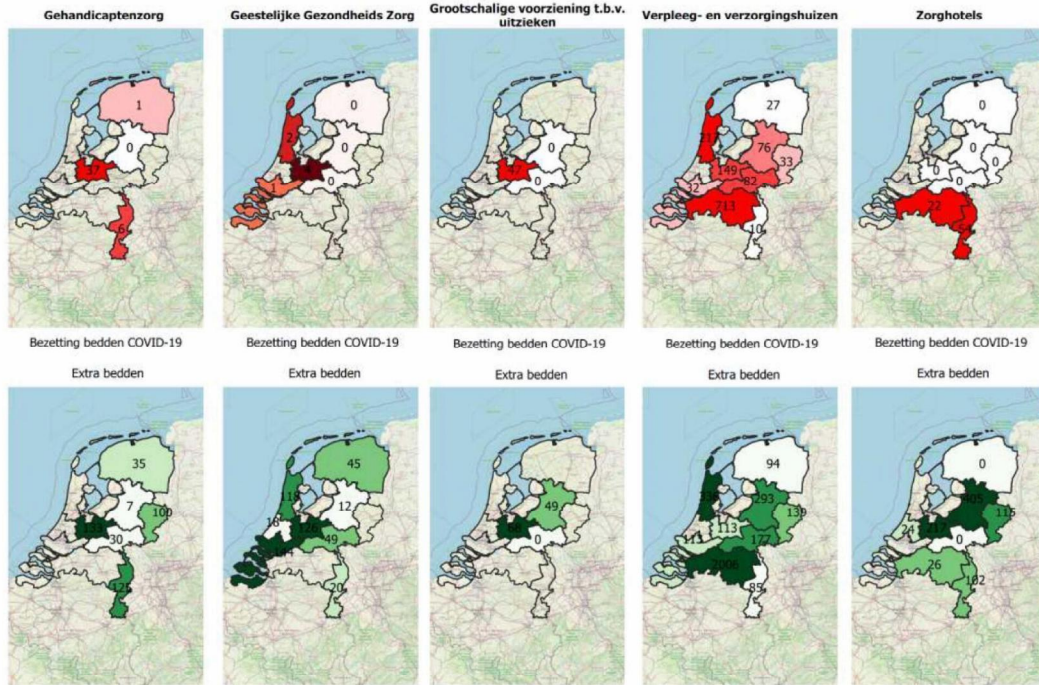
- In beeld brengen
  - reguliere capaciteit zorg
  - opgeschaalde capaciteit zorg
  - patiëntenstromen

Health Care Intelligence

- Sectoren
  - ICU capaciteit
  - klinische capaciteit
  - VVT sector
  - gehandicaptenzorg
  - GGZ
  - kwetsbare personen
  - huisartsen
  - RIVM

LOT-C corona, gezondheid & zorg: uitvraag d.d. 9 april 2020

LOT - C | sectie 1 | Ongerubriceerd

Continuïteit van Zorg

- Duiding informatie Health Care Intelligence
  - mensen
  - middelen
  - processen

- MSOB – militaire steunverlening

Continuïteit van Zorg

- Vragen uit het veld
  - zorghotels
  - overbelaste zorgprofessionals

- Fysieke effecten coronamaatregelen
  - niet aangeraakt worden
  - sociaal isolement
  - langdurige stress

LOT – C | sectie 1 | Ongerubriceerd

Scenario voor de zorg

- Voorbereiden op een tweede golf
  - weer reguliere zorg verdringen?
  - grenzen aan ICU capaciteit?
  - isolatie kwetsbare personen?
- Stakeholders worden erbij betrokken
- *Kennis van nu integreren!*

47

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Corona Gedragsunit

Onderzoek Gedrag & Welzijn ten tijde van de coronacrisis

Kernteam

(10)(2e)	(10)(2e)		
(10)(2e)	(10)(2e)	(10)(2e)	
(10)(2e)	(10)(2e)	(10)(2e)	(10)(2e)
(10)(2e)	(10)(2e)		

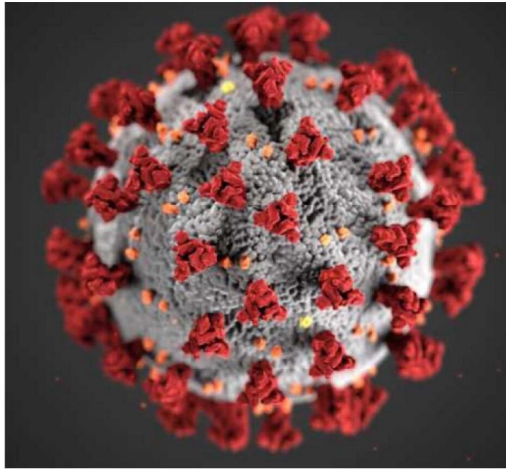

Overzicht presentatie LOT-C

- Introductie RIVM Corona Gedragsunit
  - Missie
  - Werkwijze
- Onderzoek
- Plannen en mogelijkheden

Probleem

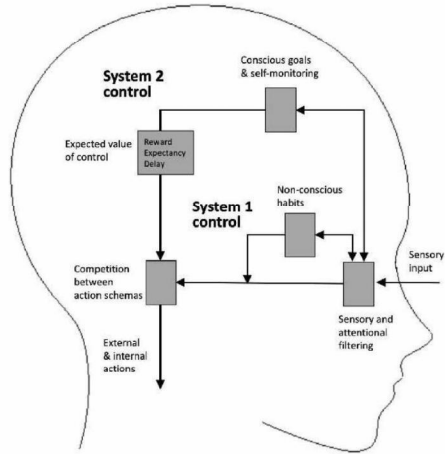

Oplossing

Beperk het contact met anderen.

Gedrag is meer dan Kennis

Corona Gedragsunit (sinds 20 maart 2020)

Bijdragen aan de effectiviteit van Corona maatregelen, door gedragswetenschappelijke kennis te ontsluiten, te ontwikkelen en te vertalen naar adviezen voor overheidsbeleid en -communicatie.

- Samenspel gedrag, draagvlak en welbevinden van doelgroepen
- Vraaggestuurd, kortcyclisch en wetenschappelijke
- Tbv nationaal en lokaal overheidsbeleid en communicatie

Doel: gezonde bevolking – fysiek, sociaal en mentaal

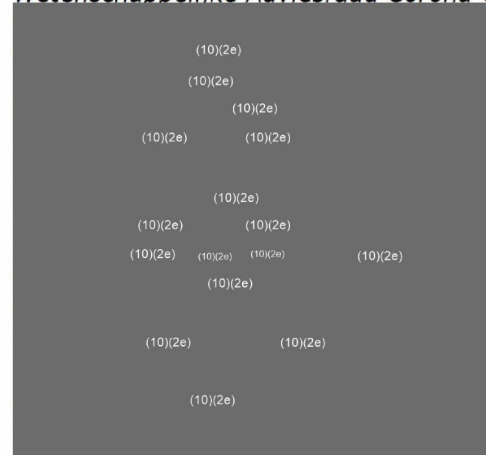
Gedragsexpertiseteam RIVM als basis (ca 70 collega's)

Wetenschappelijke basis unit (1)

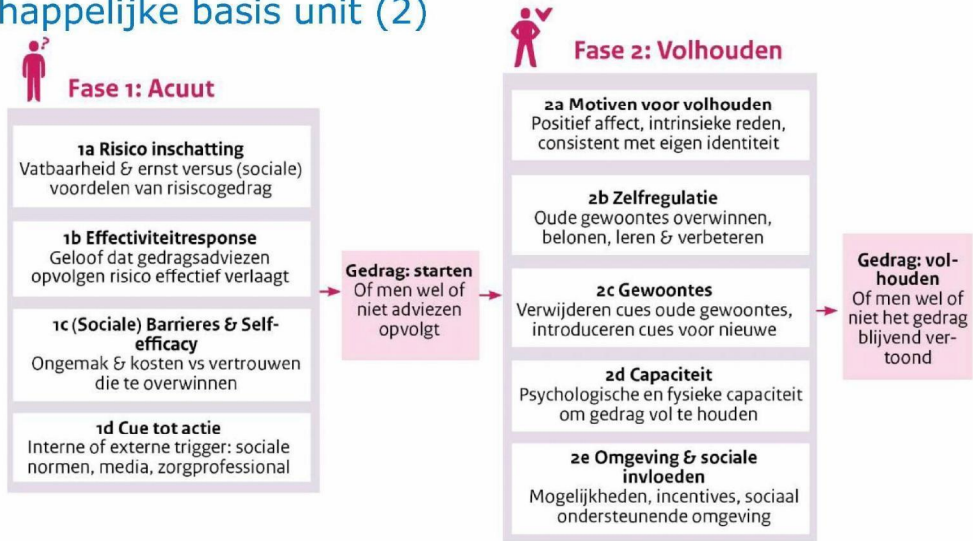
- Experts gedrag & communicatie
- Doelgroepen: oud, jong, gezond, patiënt, burger, professional, migratie achtergrond
- Massa media, e-health, interpersoonlijk, etc
- Snelle expert input communicatie, beleid, onderzoek

Wetenschappelijke Adviesraad Corona Gedragsunit

<https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/onderzoek/gedrag>

Wetenschappelijke basis unit (2)

<https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/onderzoek/gedrag>

Wetenschappelijke basis unit (3)

Systematisch en goed onderbouwde
communicatie strategieën richting
burgers en professionals

Stappenplan

ontwikkelen overheidscommunicatie en interventies

Ter illustratie zijn er drie voorbeelden ingevuld

Afstand houden	Handen wassen	Niet op bezoek
Stap 1a definieer doelgedrag		
Gedrag 1,5 m afstand houden van iedereen, behalve personen (asymptotisch) uit eigen huishouden.	Gedrag Meerdere keren per dag handen wassen o.a. na het boodschappen doen.	Gedrag Niet op bezoek gaan bij familie, vrienden en kennissen.
Onderbouwing 1,5m afstand houden is belangrijke maatregel infectiepreventie (RIVM), maar gedrag vol blijven houden blijkt uitdaging.	Onderbouwing Regelmatig handen wassen is een belangrijke maatregel om besmetting te voorkomen (RIVM).	Onderbouwing Hoe minder sociaal verkeer, hoe minder kans op besmetting (RIVM).
Stap 1b definieer doelgroep		
Doelgroep Nederlandse bevolking in het algemeen.	Doelgroep Nederlandse bevolking in het algemeen.	Doelgroep Jongeren tussen de 16 en 23 jaar
Onderbouwing Signalen van gezagsdragers geven aan dat mensen zich minder goed aan de 1,5 m afstand houden.	Onderbouwing De gedragsmaatregelen zijn voor iedereen van groot belang om besmetting te voorkomen.	Onderbouwing Signalen van gezagsdragers en jongerenwerkers geven aan dat jongeren in deze leeftijdsgroep zich minder goed houden aan social distancing.
Stap 2 Bepaal determinanten van het doelgedrag, leerdoel		
Determinanten Motieven voor volhouden: Positief affect, intrinsieke redenen, consistent met eigen identiteit	Determinanten Automatisch en gewoontegedrag.	Determinanten Barrières voor uitvoeren van gedrag (niet gaan) en het plannen van een adequaat antwoord

Wetenschappelijke basis unit (4)

Ism landelijke thema instituten

Maar: hoe blijf je nu gezond?
En hoe houd je de gedragsregels vol?

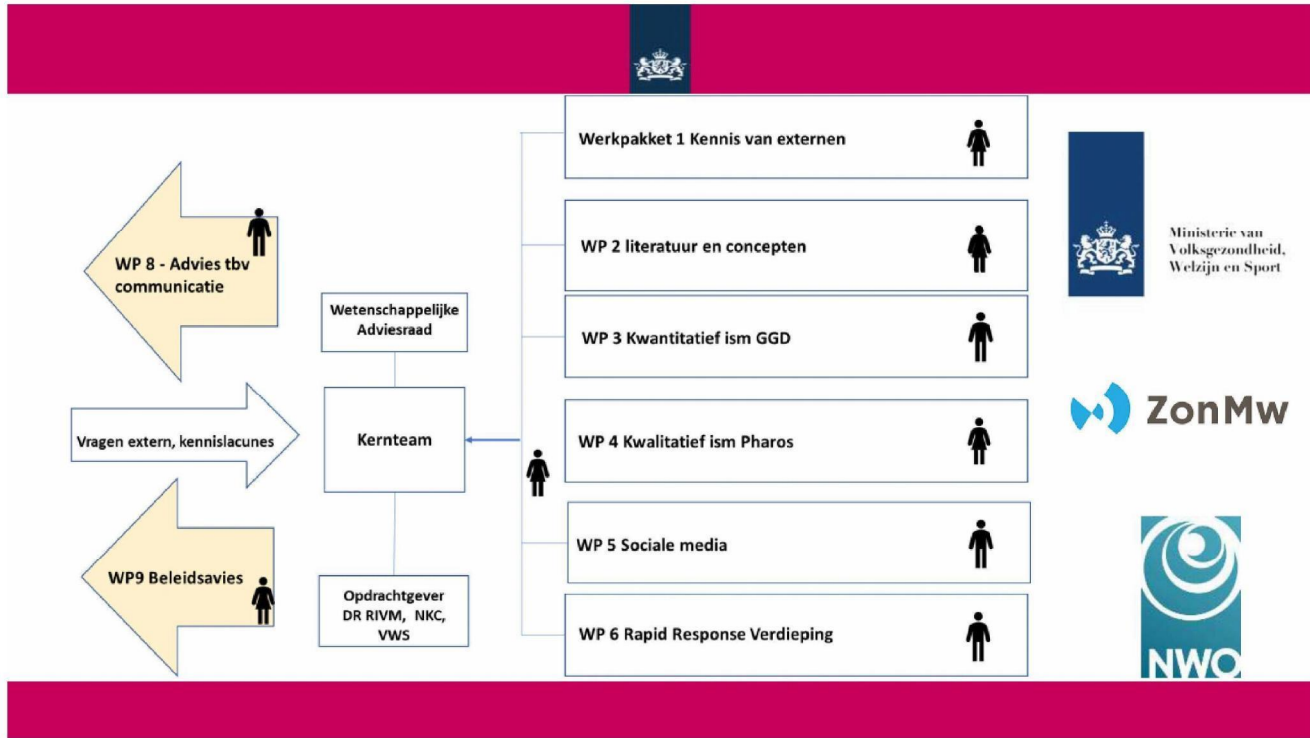
Leefstijladvies in corona-tijd

www.loketgezondleven.nl/coronavirus

<https://www.rivm.nl/nieuws/loket-voor-mentale-gezondheid-bij-covid-19>

Leefstijladviezen per thema

WP2. Literatuur onderzoeken (3^e: serologisch testen bijna online)

Memo 1: Mondkapjes, leidt dat tot schijnveiligheid?

- Onduidelijk

Memo 2: Welke strategieën helpen tbv opvolgen thuisisolatie advies?

- Concreet gedragsadvies, reden, bezigheden, basisbehoeften, motivatie

Lopende literatuur reviews:

- Contact tracing apps
- Diagnostische testen
- Versoepeling en afstand houden
- Serologische testen (bijna online)

WP3 – vragenlijst onderzoek RIVM, GGD GHOR, regionale GGDen

- Meting 1: 90.000+ mensen (17-24 april)
- 2/3 wil wel deelnemen aan cohort en 1/4 verdiepende interviews
- Meting 2: 53.000 mensen (7-12 mei)
- Meting 3: vandaag open, verspreid die gaarne, met name onder
  - Jongeren (16-24)
  - Mensen met migratie achtergrond (niet westers)

WP3 vragenlijst - indeling

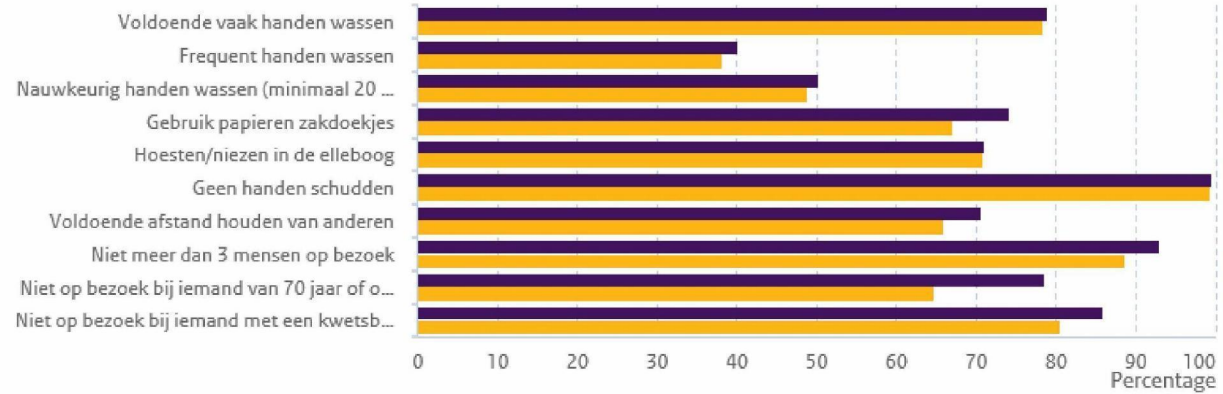
- Naleven van maatregelen
  - Hygiëne: handen wassen, elleboog, papieren zakdoek, handen schudden
  - Bezoek: ontvangen en bij anderen
  - Bezoek kwetsbare gezondheid: 70+ en onderliggend lijden
  - Afstand houden
- Determinanten, zoals risico perceptie
- Welzijn: mentaal, fysiek, sociaal
- Draagvlak en vertrouwen

Houden mensen zich aan de maatregelen

Meting 1 en 2

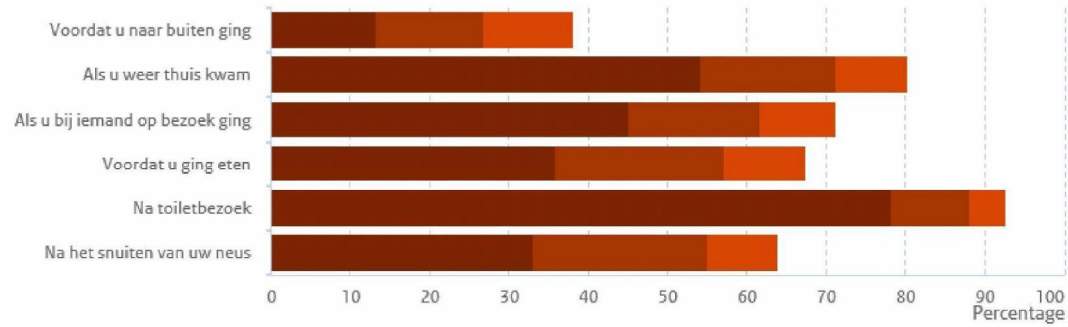

Waste u uw handen...

Meting 2

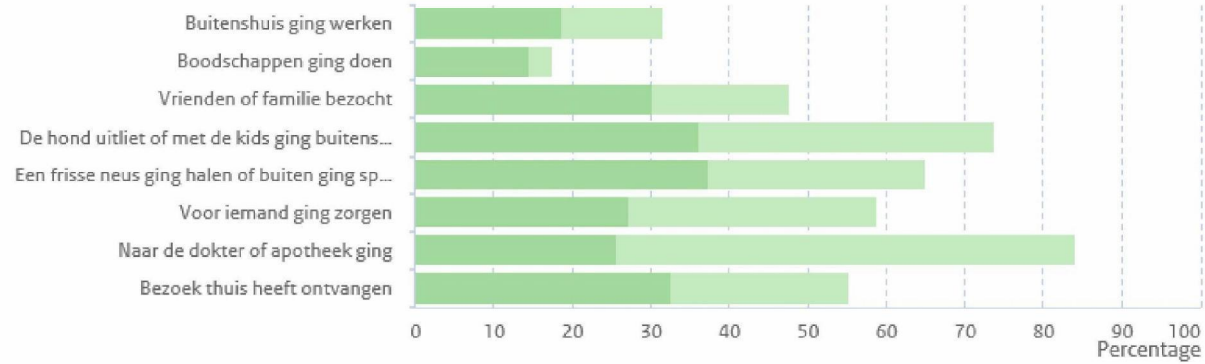
Vaak, Meestal, Altijd

Hoe vaak kwamen mensen te dichtbij?

Meting 2

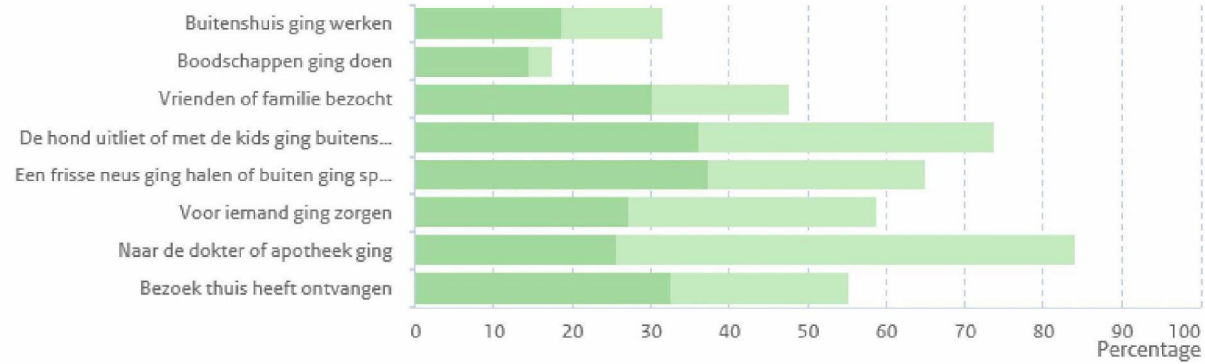
Zelden, Nooit

Hoe vaak kwamen mensen te dichtbij?

Meting 2

Zelden, Nooit

Inschatting kans om zelf besmet te raken, of om anderen te besmetten

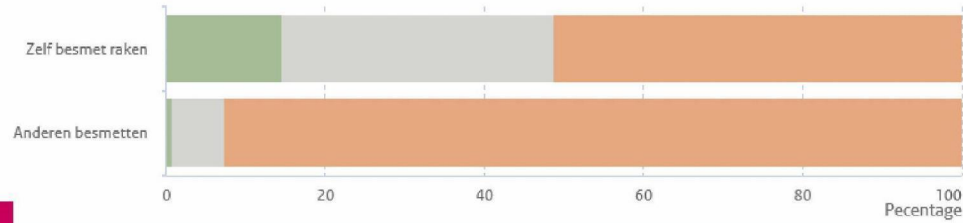
Meting 2

Inschatting ernst van zelf besmet raken, of van anderen te besmetten

Meting 2

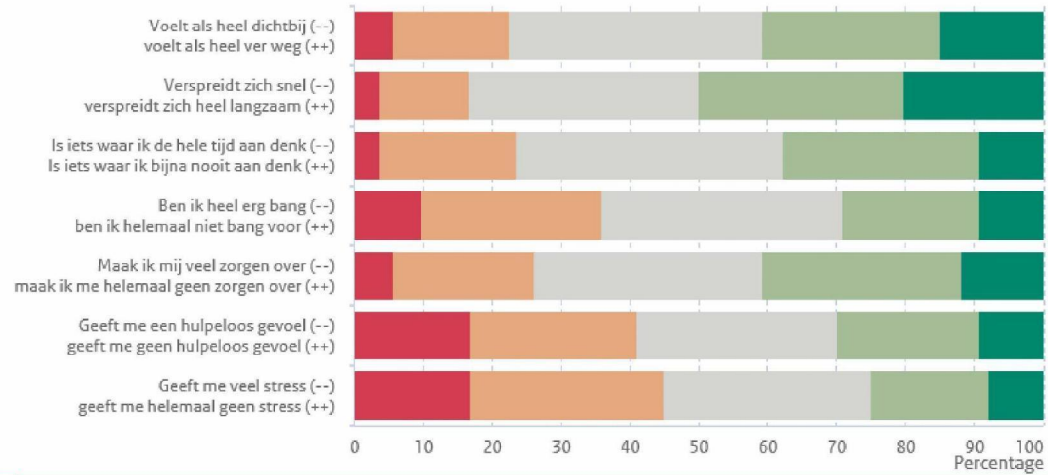

Stellingen over invloed van coronavirus op emotie

Meting 2

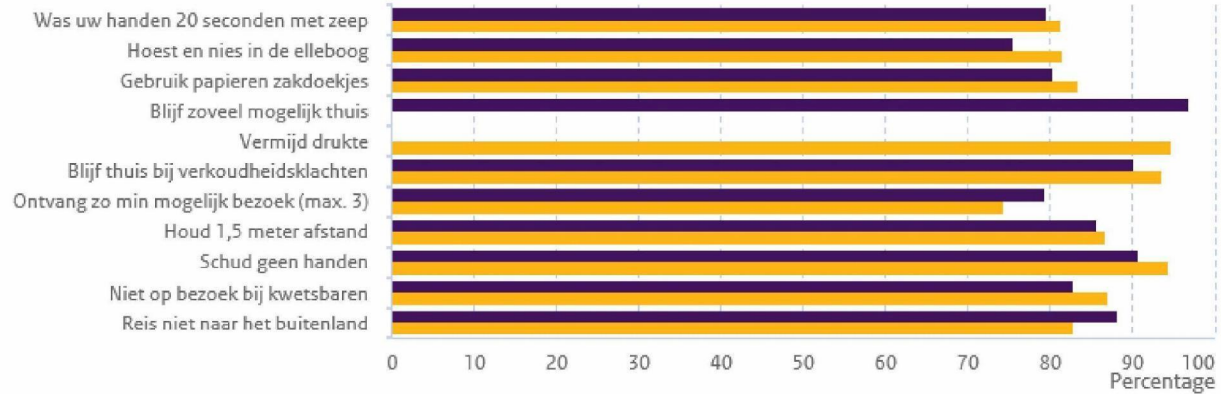

Hoe goed helpen de maatregelen

Meting 1 en 2

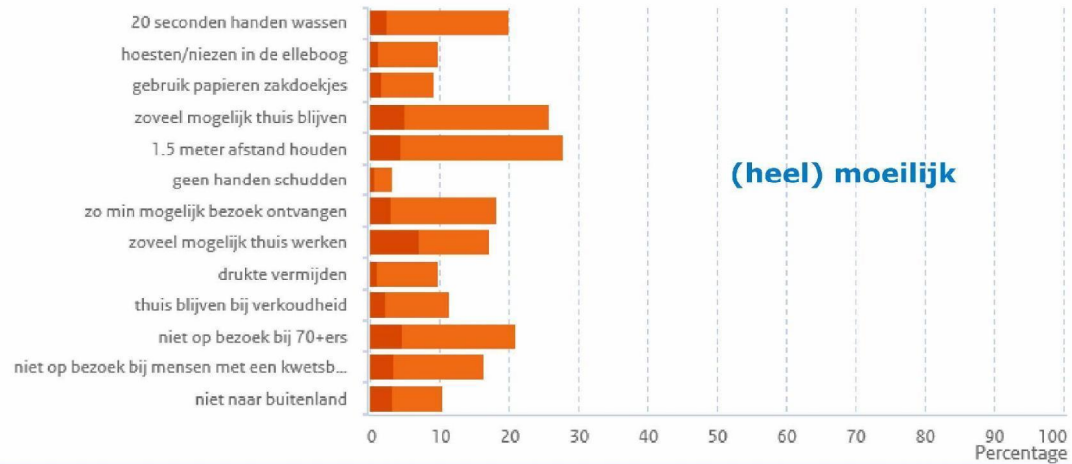

Helpen (heel) veel

Hoe moeilijk of makkelijk is het om je aan de maatregelen te houden ≡

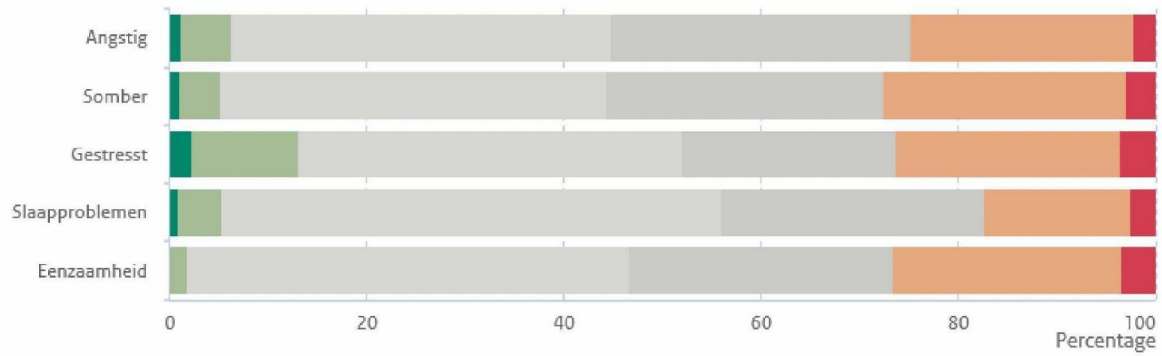
Meting 2

Mentaal welbevinden, vergeleken met de periode voor de crisis ☰

Meting 2

Leefstijl, vergeleken met de periode voor de crisis

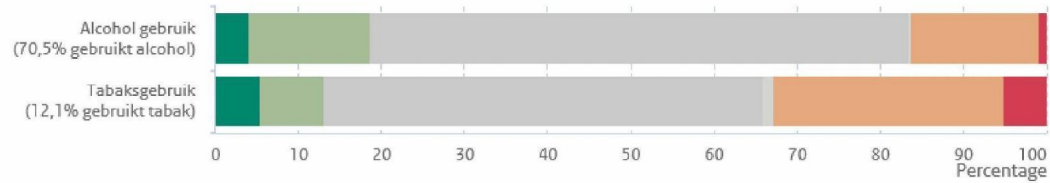
Meting 2

Middelengebruik, vergeleken met de periode voor de crisis

Meting 2

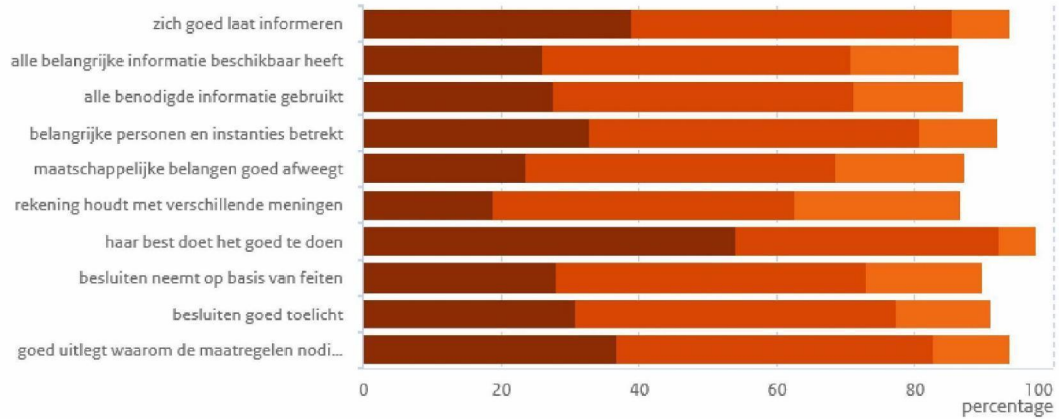

Bij het bepalen van de maatregelen denk ik dat de Nederlandse overheid

Meting 2

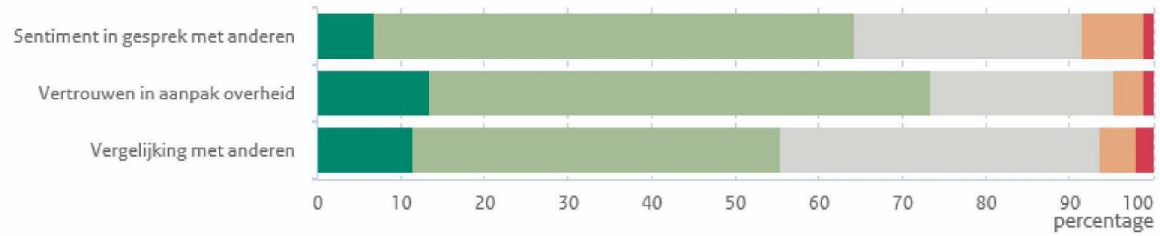
(Helemaal) eens + neutraal

Beeld van de aanpak van het coronavirus door de Nederlandse overheid

Meting 2

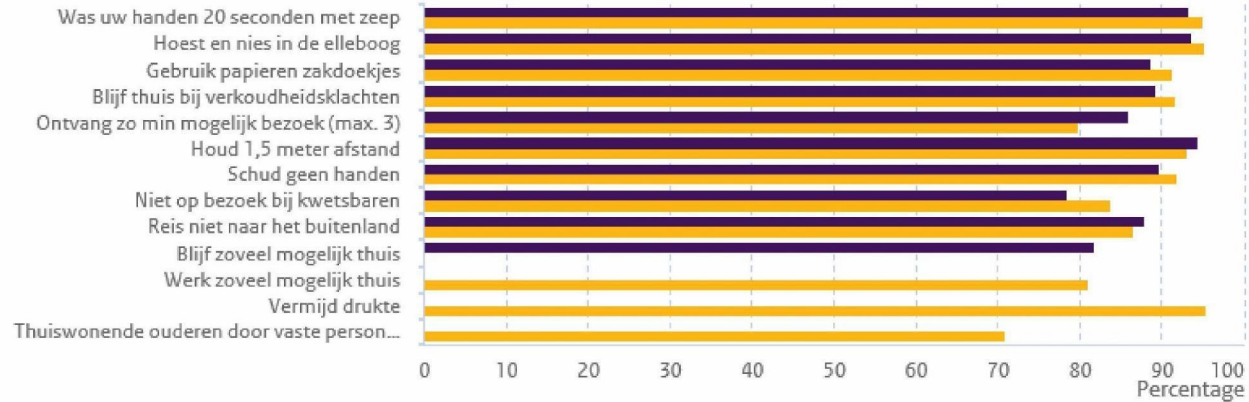

Wat is het draagvlak om zich aan de maatregelen te houden

Meting 1 en 2

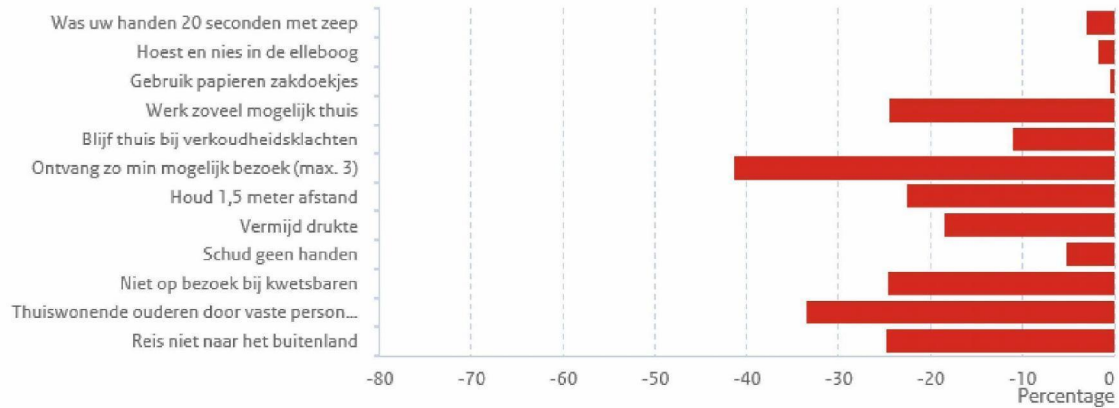

Verandering in mate van achter de maatregelen staan, als de maatregelen nog zes maanden duren

Meting 2

Samengevat

- Naleven van maatregelen hoog en behoorlijk stabiel
  - Enige afname: 1.5 meter iets lastiger, bezoek (kwetsbare)
  - Mn plaatsen als supermarkt en werk
- Draagvlak en vertrouwen beleid en maatregelen hoog
  - Forse afname behalve hygiëne en iets minder thuisblijven verkouden
- Enige afname vatbaarheid (motivatie) en hoe makkelijk het is
- Ondersteunen: Motivatie, Heldere afspraken, Omgeving inrichten

Ondersteunen lokaal en regionaal beleid & communicatie

- NKC: persconferenties, landelijke campagnes, handreikingen
- Alle gedragsadviezen doorgelicht op websites en materialen
- VWS & NCTV: verzoeken tot input voor beleid

- Nieuwe verzoeken:
  - Gericht op gedrag, volhouden, welzijn
  - Urgente topics nu of in nabije toekomst
  - Sleutelwoord: #HoeDan?!?

Bijv: 1.5m samenleving, niet 1 veilige winkel maar veilig winkelen, massa's en drukte, betrekken groepen samenleving

Dank voor de aandacht

<https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/onderzoek/gedrag>

alleen samen krijgen we
corona onder controle

LUNCH

Rijksoverheid

Scenario-ontwikkeling:
van MARVEL-diagram
naar gewogen besluiten

VRR – (10)(2e)

LOT - C | VRR | Ongerubriceerd

Scenario-ontwikkeling: van MARVEL-diagram naar gewogen besluiten

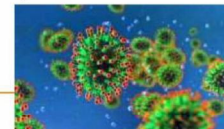
28-05-2020

Corona? Crisis...? Hoezo.....?

- Enkele tijdstippen coronacrisis:
  - 27 januari 2020: indeling als A-ziekte op basis van Wpg → minister VWS leidend
  - 27 februari 2020: eerste bevestigde Covid-besmetting in Nederland
  - 12 maart 2020: GRIP 4 in Rotterdam-Rijnmond
  - 16 maart 2020: start scenarioteam VRR
  - 28 mei 2020: op weg naar het nieuwe normaal
- Coördinatiestructuur:
  - Minister VWS leidend, voorzitter Veiligheidsregio bestrijding infectieziekte (Wpg)
  - GRIP 4: voorzitter Veiligheidsregio handhaving openbare orde en Veiligheid (Wvr)
- Overgang staande organisaties → zoektocht primaat gemeenten!

De crisis: bestrijding infectieziekte!

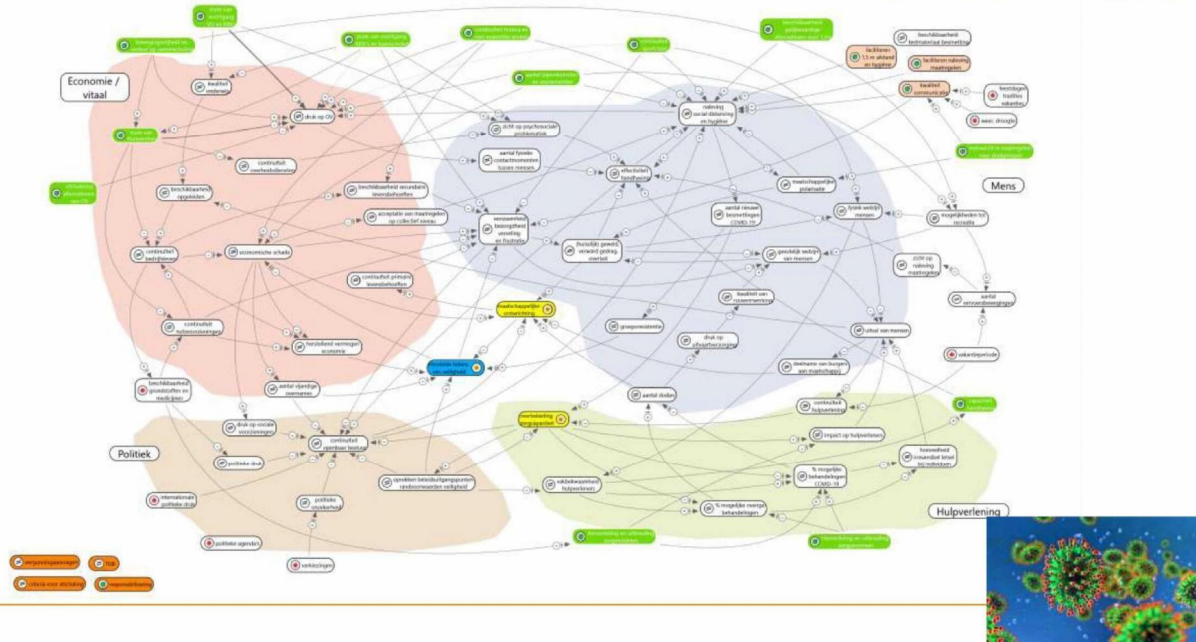
16-03-2020

Trefwoorden medio maart:

- Intelligente lockdown
- Social distancing
- Zorgcapaciteit
- Groepsimmunititeit

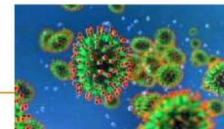

Coronacrisis in de tijd

Tijdsvolgordelijk:

- Geneeskundig/medisch probleem:
  - Nieuw virus, besmettelijk, verschillende ziektebeelden (mild tot letaal)
  - Veel onzekerheden: patiënten die snel verslechteren, lange en intensieve behandeling nodig, vaak beademing
  - Focus op verhogen IC-capaciteit en verlagen druk op zorgvraag
- Maatschappelijke ontwrichting:
  - Doden (en kritieke patiënten), rouwverwerking, verontwaardiging
  - Faillissementen, verlies werkgelegenheid en inkomen
  - Druk op handhaving openbare en veiligheid
  - Verlies deelname burgers aan de maatschappij
  - Continuïteit van het bestuur

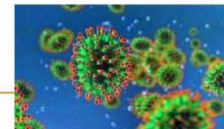

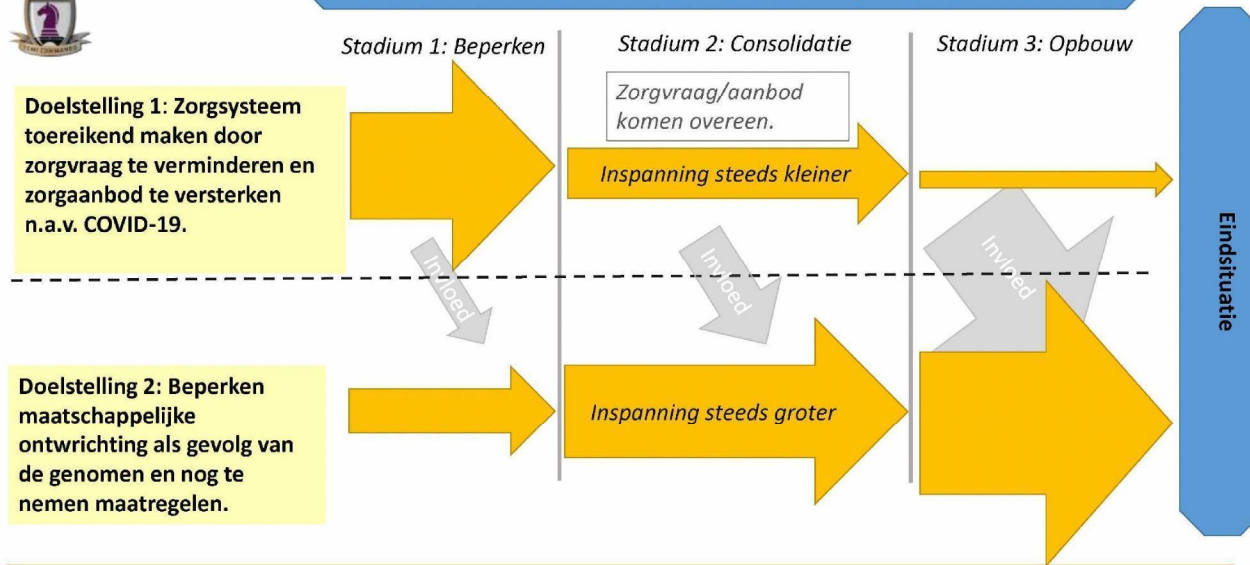

Coronacrisis in de tijd

Tijdsvolgordelijk:

- Einddoel: Nederland in een herstelde balans van veiligheid (“nieuwe normaal”):
  - Groepsimmunititeit
  - Mate van maatschappelijke ontwrichting
  - Aanpassen en oprekken beleidsuitgangspunten randvoorwaarden veiligheid
  - Herstelend vermogen economie

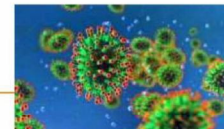

Eindsituatie: Nederland in herstelde balans van veiligheid ("nieuwe normaal")

Over de bal kijken

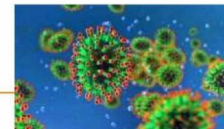
- Sociale en emotionele impact:
  - Zorgen, onzekerheid
  - Eenzaamheid, isolatie
  - Verveling, verlies structuur
  - Frustratie (o.a. werkdruk)
  - Ongewenst gedrag van individuen → druk op OOV
  - Uitval burgers en hulpverleners
- Financieel-economisch, recessie:
  - Verlies van werkgelegenheid
  - Verlies van inkomen
  - Omvang steunmaatregelen
  - Besef terugbetalen steun
  - Toename criminaliteit, ondermijning → druk op OOV
  - Boosheid, frustratie, recessie → protesten, wanorde, rellen

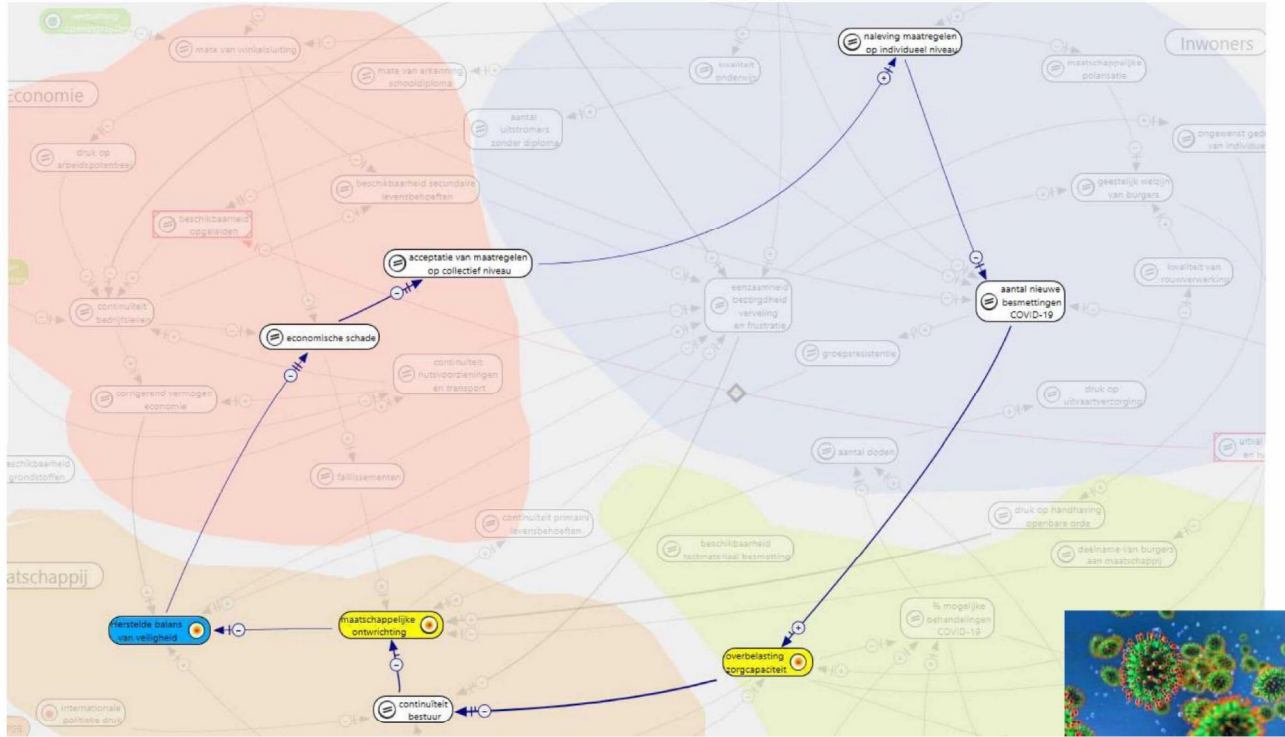

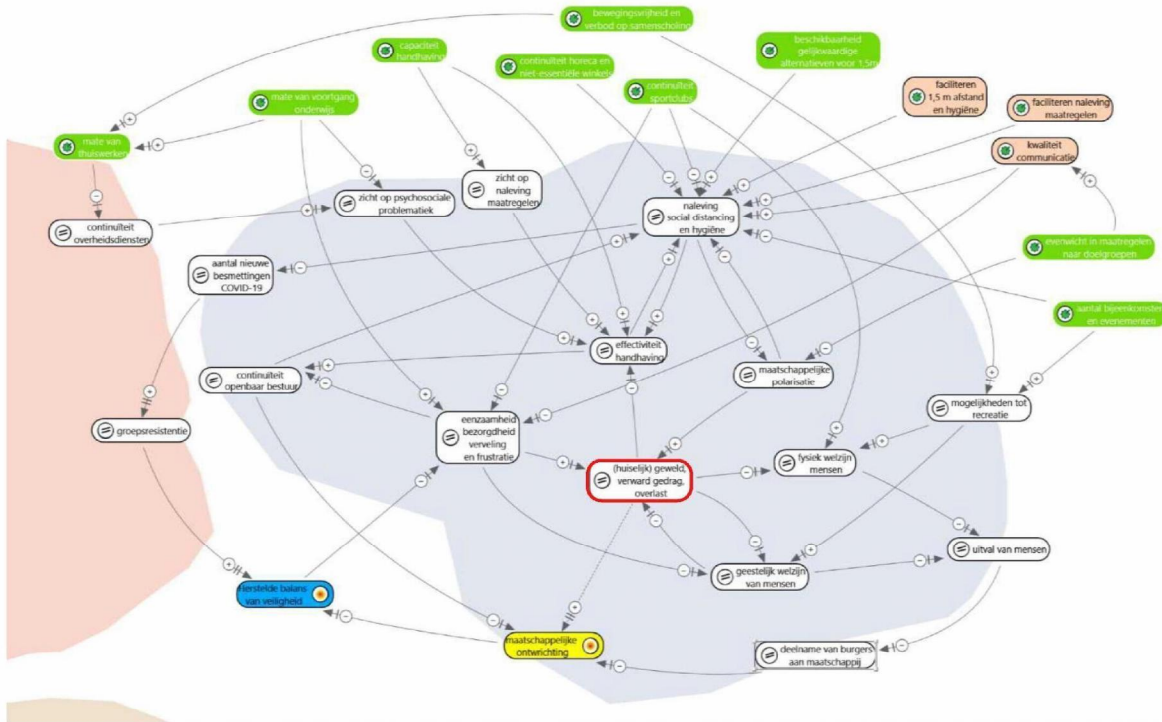

Over de bal kijken

- Minder zicht achter de voordeur, minder registratie:
    - Huiselijk geweld, Kindermisbruik
    - Overlast, burenruzies
    - Verwarde personen
    - Leerachterstand
    - Polarisatie
    - Oplichting, vermogensdelicten
- Ongewenst gedrag van individuen → druk op OOV
  - Druk op relaties, echtscheidingen

Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond

OVERVIEW: BALANS TUSSEN MAATREGELEN EN DRUK OP DE ZORG PER STADIUM

▲ = cruciale conditie voor volgend stadium

Af te schalen maatregelen

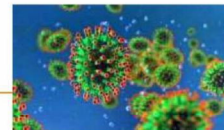

Waar kregen wij buikpijn van:

- Verlies draagvlak voor maatregelen
- Tweedeling → polarisatie
- Verlies sociale cohesie
- Blaming & shaming
- Onrust → verlies vertrouwen in overheid → wanorde
- Herstelvermogen wordt bedreigd door bezuinigingen

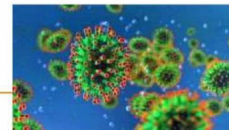

Meten is weten
Doe meer met ongeveer!

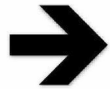
Vragen?

Verschuiving van accenten binnen de crisisbeheersing

25-05-2020

Rijksoverheid

Maatschappelijk Kompas regionaal uitgewerkt

VNOG – (10)(2e)

LOT - C | VNOG | Ongerubriceerd

“Reisverslag”

CORONA “Expeditie”

Scenario’s

Inhoud onderwerp

Analysemodel IRS

Maatschappelijk kompas

Onderwerpen opgemerkt tijdens “de reis” (55 stuks)

Items binnen het onderwerp (425 items)

Informatie, Risico en Scenariomanagement

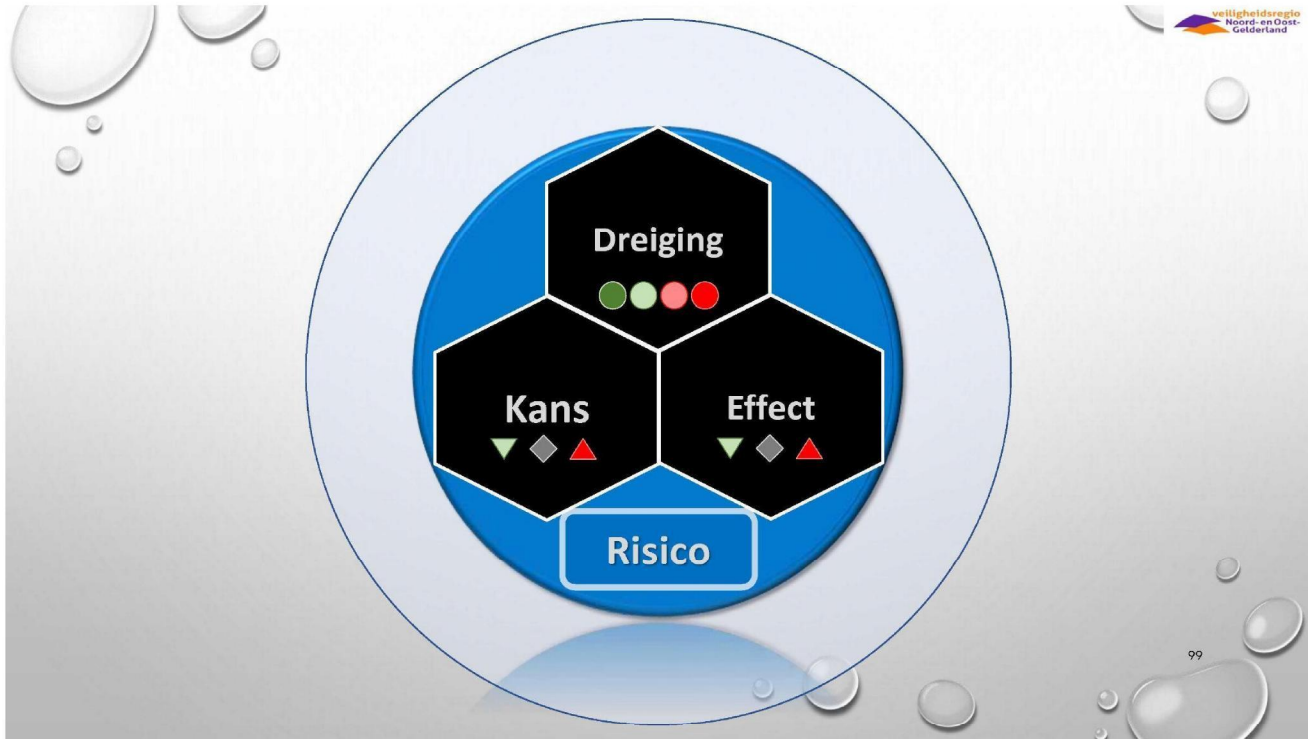
Twee verhaallijnen

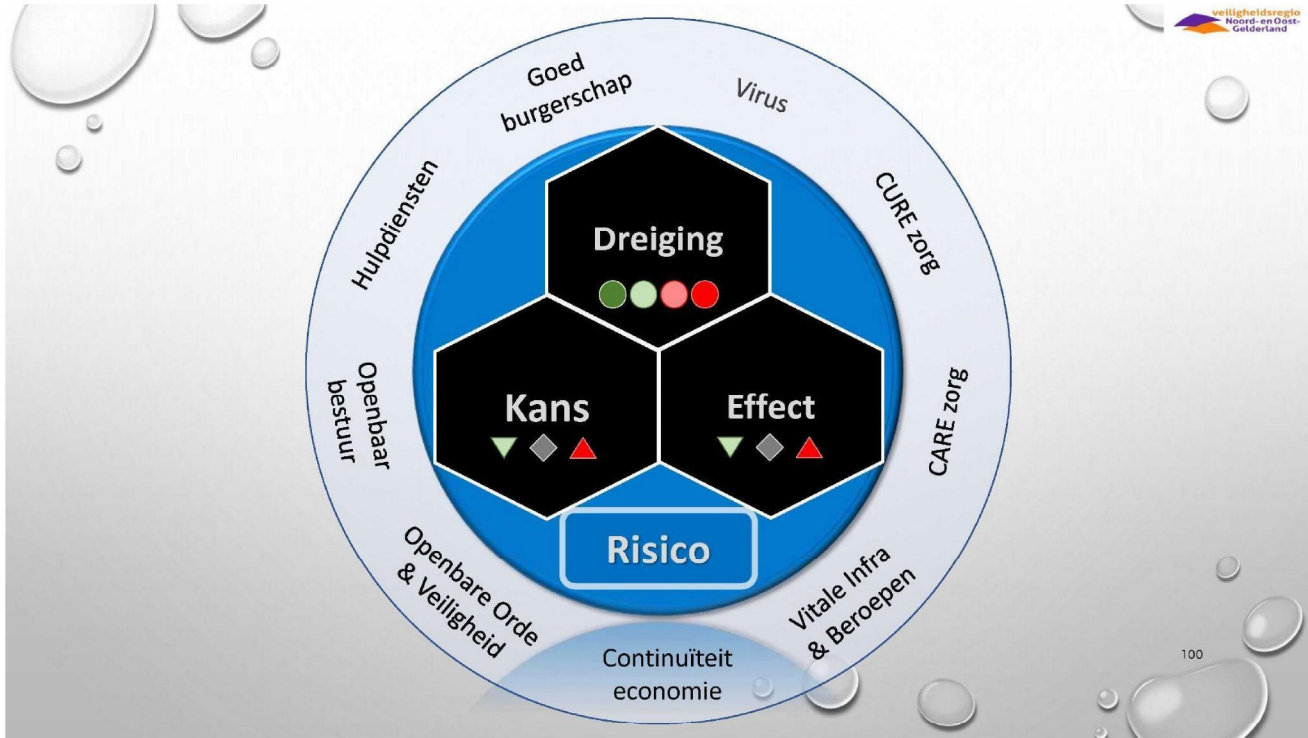
- verhaallijn 1: Zorgsysteem
- verhaallijn 2: Sociaal - Economisch

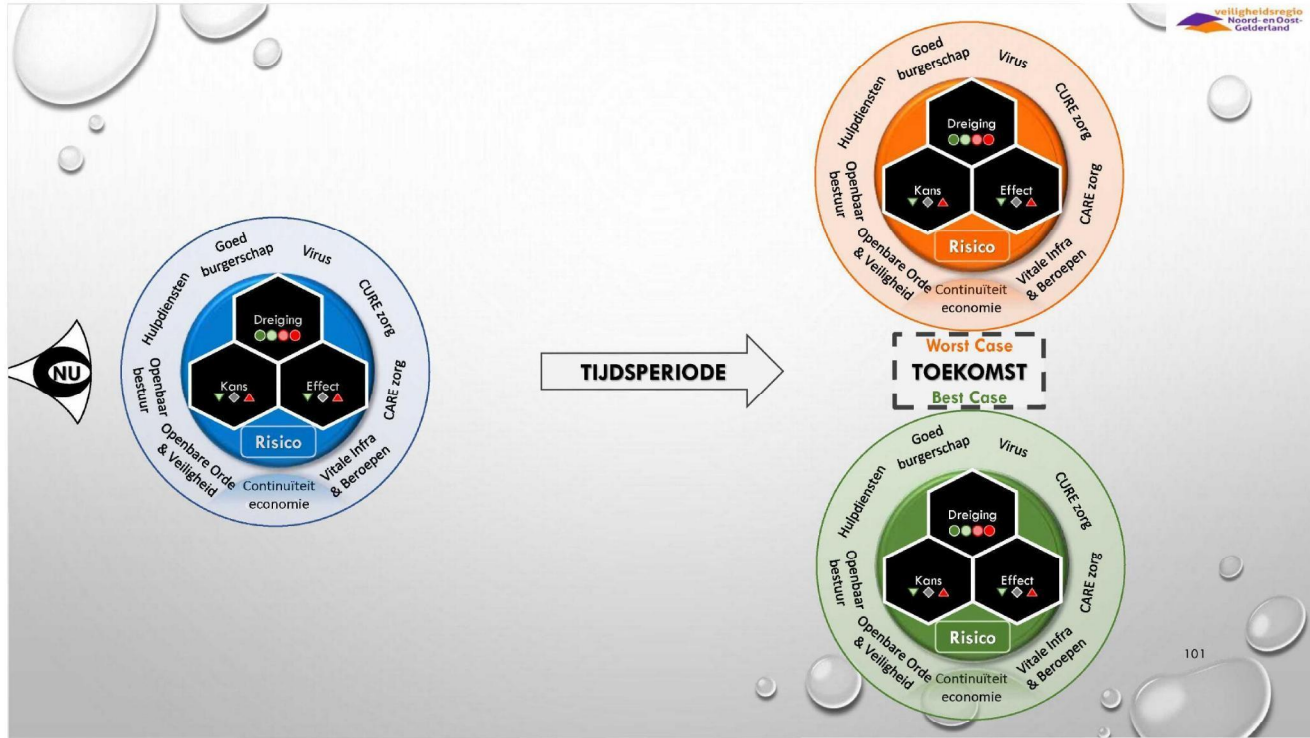
Voorbeeld scenario

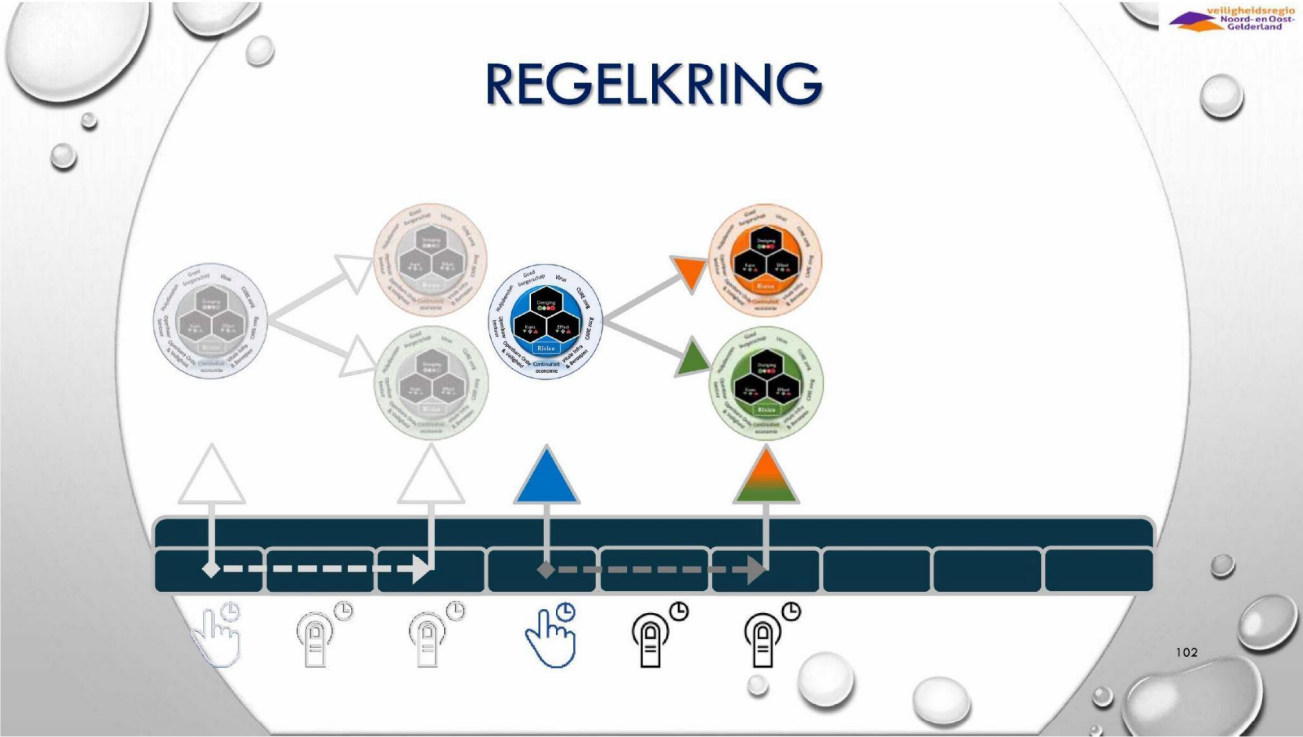
SC-04: Verpleeghuis

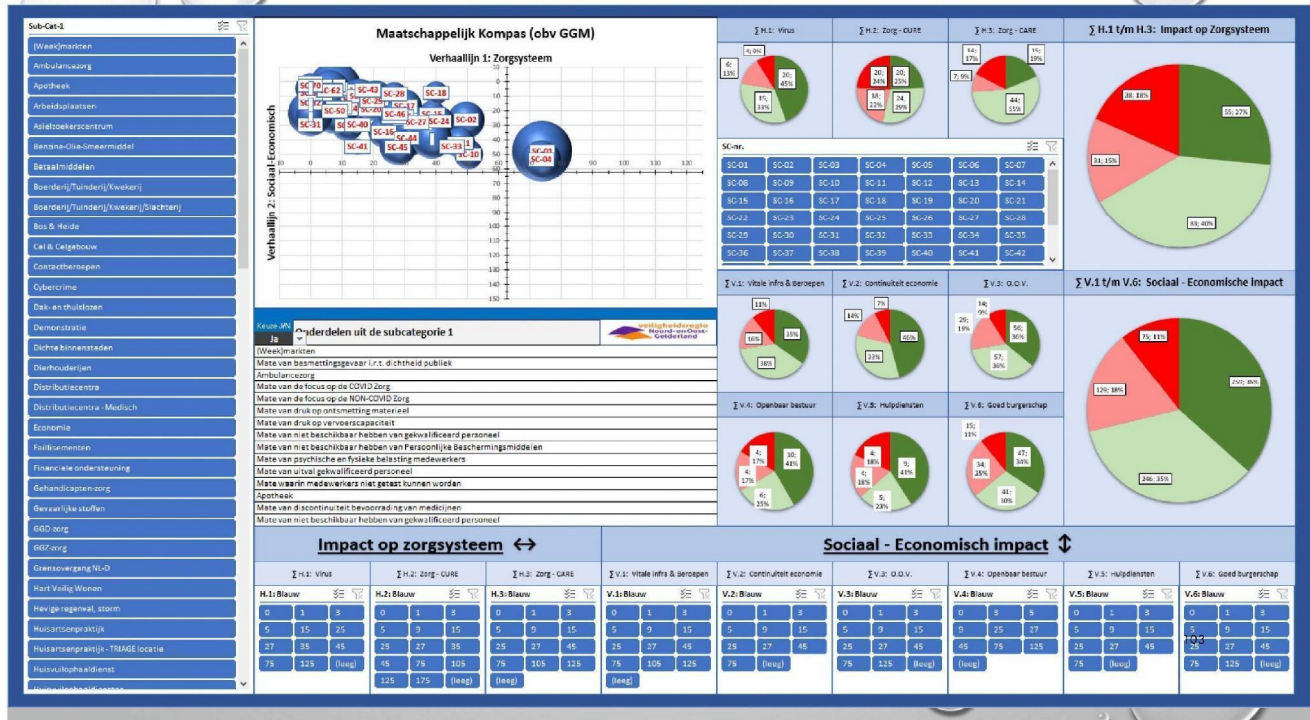
- Mate van uitbraak besmetting in verpleeghuis; zorgen van verwanten over de uitbraak
- Mate van het niet beschikbaar hebben van (nood)stroomvoorzieningen
- Mate van niet beschikbaar hebben van gekwalificeerd personeel
- Mate van niet beschikbaar hebben van Persoonlijke Beschermingsmiddelen
- Mate van psychische en fysieke belasting bij medewerkers
- Mate van sociale isolatie
- Mate van toename maatschappelijke onrust
- Mate van toename zorgvraag patiënten (COVID en NON-COVID Zorg)
- Mate van uitval gekwalificeerd personeel
- Mate waarin medewerkers niet getest kunnen worden

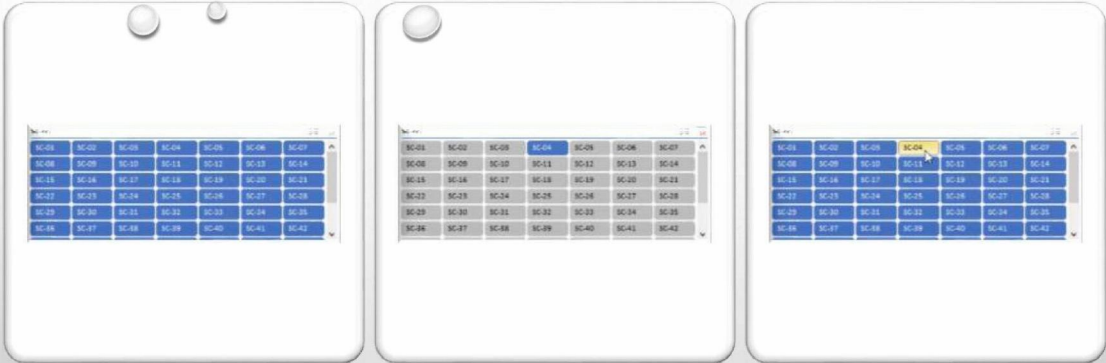

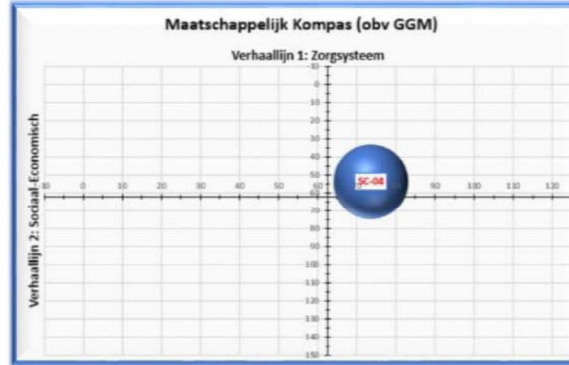

SC-01	SC-02	SC-03	SC-04	SC-05	SC-06	SC-07
SC-08	SC-09	SC-10	SC-11	SC-12	SC-13	SC-14
SC-15	SC-16	SC-17	SC-18	SC-19	SC-20	SC-21
SC-22	SC-23	SC-24	SC-25	SC-26	SC-27	SC-28
SC-29	SC-30	SC-31	SC-32	SC-33	SC-34	SC-35
SC-36	SC-37	SC-38	SC-39	SC-40	SC-41	SC-42

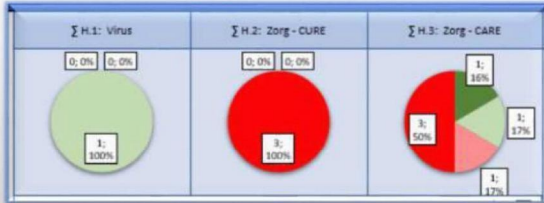
SCENARIO KEUZE TABLEAU

- Sub-Cat-1**
- Verpleeghuis
  - (Week)markten
  - Ambulancezorg
  - Apotheek
  - Arbeitsplaatsen
  - Asielzoekerscentrum
  - Benzine-Olie-Smeermiddel
  - Betaalmiddelen
  - Boerderij/Tuinderij/Kwekerij
  - Boerderij/Tuinderij/Kwekerij/Slachterij
  - Bos & Heide
  - Col & Colenhouw

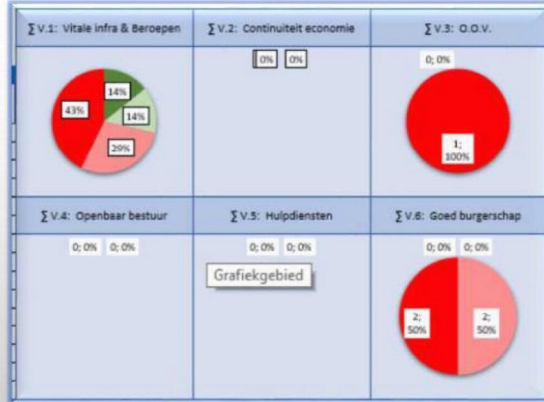
Impactgebieden: ZORGSYSTEEM (↔)

Het Virus - CURE-zorg - CARE-zorg

Impactgebieden: SOCIAAL – ECONOMISCH (↕)

Vitale infra & beroepen - Economie - OOV
Openbaar bestuur - Hulpdiensten - Goed burgerschap

IMPACT KEUZE TABLEAU

Impact op zorgsysteem ↔

Σ H.1: Virus			Σ H.2: Zorg - CURS			Σ H.3: Zorg - CARE		
H.1: Blauw			H.2: Blauw			H.3: Blauw		
0	25	1	0	75	105	0	5	35
3	9	15	175	3	3	45	75	105
27	35	45	5	9	15	1	3	9
75	125	(leeg)	25	27	35	15	27	125
			45	125	(leeg)			(leeg)

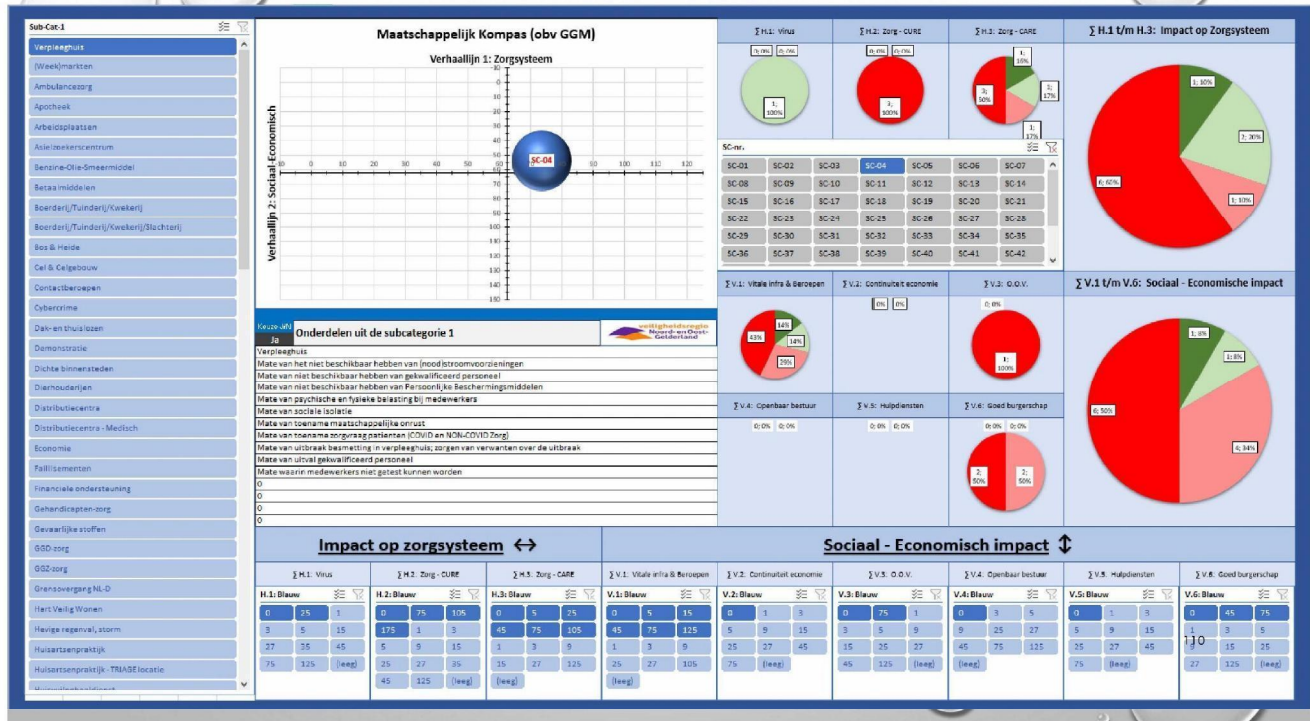
Sociaal - Economisch impact ↕

Σ V.1: Vitale infra & Beroepen			Σ V.2: Continuïteit economie			Σ V.3: O.G.V.			Σ V.4: Openbaar bestuur			Σ V.5: Hulpdiensten			Σ V.6: Goed burgerschap		
V.1: Blauw			V.2: Blauw			V.3: Blauw			V.4: Blauw			V.5: Blauw			V.6: Blauw		
0	5	15	0	1	3	0	75	1	0	3	15	0	1	3	0	45	75
45	75	125	5	9	15	3	5	9	9	25	27	5	9	15	1	3	5
1	3	9	25	27	45	15	25	27	45	75	125	25	27	45	15	15	25
15	27	105	75	(leeg)		45	125	(leeg)	(leeg)			75	(leeg)		27	125	(leeg)

Keuze J/N	Onderdelen uit de subcategorie 1	veiligheidsregio Noord- en Oost- Gelderland
Ja		
	Verpleeghuis	
	Mate van het niet beschikbaar hebben van (nood)stroomvoorzieningen	
	Mate van niet beschikbaar hebben van gekwalificeerd personeel	
	Mate van niet beschikbaar hebben van Persoonlijke Beschermingsmiddelen	
	Mate van psychische en fysieke belasting bij medewerkers	
	Mate van sociale isolatie	
	Mate van toename maatschappelijke onrust	
	Mate van toename zorgvraag patiënten (COVID en NON-COVID Zorg)	
	Mate van uitbraak besmetting in verpleeghuis; zorgen van verwanten over de uitbraak	
	Mate van uitval gekwalificeerd personeel	
	Mate waarin medewerkers niet getest kunnen worden	
	0	
	0	
	0	
	0	

ITEMS UIT HET SCENARIO

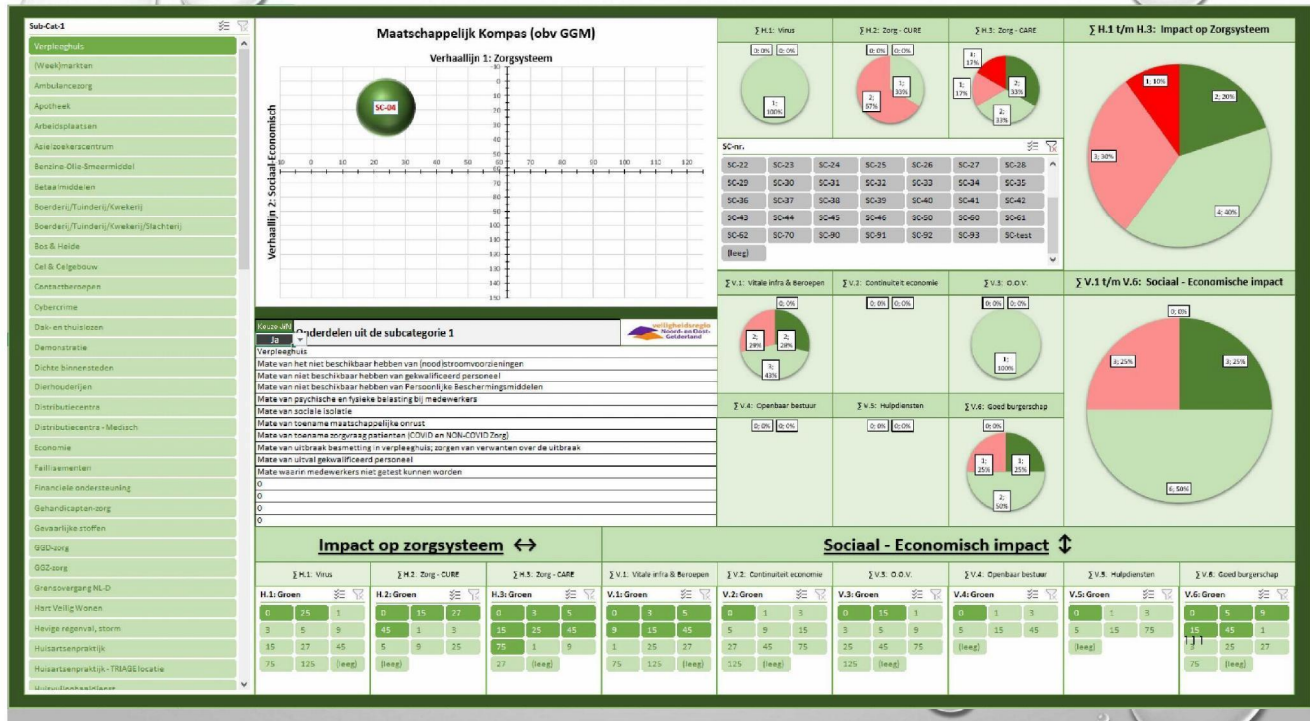

Impact op zorgsysteem ↔

Σ H.1: Virus	Σ H.2: Zorg - CURE	Σ H.3: Zorg - CARE
0 25 1	0 75 105	0 5 25
3 5 15	175 1 3	45 75 105
37 35 45	5 9 15	3 3 9
75 125 (leeg)	35 27 35	15 27 125

Sociaal - Economisch impact ↔

Σ V.1: Vitale infra & Beroepen	Σ V.2: Constructie economie	Σ V.3: O.O.V.	Σ V.4: Openbaar bestuur	Σ V.5: Hulpdiensten	Σ V.6: Goed burgerschap
0 5 15	0 1 3	0 75 1	0 3 5	0 1 3	0 45 75
45 75 125	5 9 15	3 5 9	5 25 27	5 9 15	1 3 5
1 3 9	25 37 45	15 35 37	45 75 125	35 27 45	15 35
25 27 105	75 (leeg)	45 125 (leeg)	(leeg)	75 (leeg)	27 125 (leeg)

TOT ZOVER . . . . .
BEDANKT VOOR UW AANDACHT

Moeilijke wegen leiden vaak tot de mooiste bestemmingen

(10)(2e) (10)(2e) en (10)(2e)

RESERVE PLAATJES

MAATSCHAPPELIJK KOMPAS

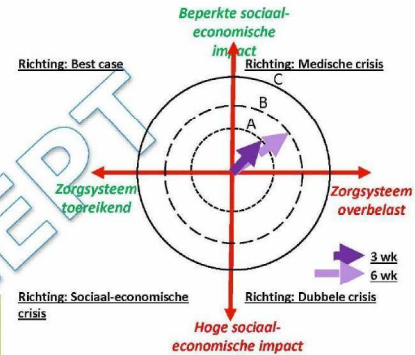
IMPACTGEBIEDEN

Het maatschappelijk kompas toepassen

Wat is uw inschatting van de bedoelde en onbedoelde effecten van een maatregel?

Denkproces

1. Wat is de maatschappelijke impact van de maatregel per factor?
2. In welke richting leidt dit tot een beweging op de as 'belasting zorgsysteem' en de as 'sociaal-economische impact'. Gebruik de wijzers van de klok als analogie.
3. Hoe sterk is het effect van alle factoren samen? Gebruik de cirkels A, B, C als hulpmiddel.
4. Beoordeel het effect separaat voor de korte en de lange termijn: Teken nu twee pijlen.
5. Welke mitigerende maatregelen corrigeren de ongewenste effecten: beoordeel deze langs het maatschappelijk kompas?
6. Hoe beïnvloed de lokale & regionale context het effect?

Factoren en doelen

Horizontale as: Impact op zorgsysteem

Verticale as: Sociaal-economische impact

	Te bereiken effect	Te voorkomen effect
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);"> H1.1 Virus Controle over verspreiding (bron) </p>	<p>Besmettelijkheid & Overdracht</p> <p>$R_0 < 1$ Infectie verdwijnt $R_0 = 1$ Infectie stabiel $R_0 > 1$ Infectie uitbraak</p> <p><u>Effectieve beheersing / verlaging besmettingskans</u></p> <p>Zicht op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hotspots (brongebieden) • Quarantaine • Testmiddelen - opsporing • Medicatie / Geneesmiddelen • Vaccin / Vaccinatie <p><u>Kennisprobleem op virusgebied</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mate van (her)besmetting ? • Verspreiding onder doelgroepen (kinderen) ? • Innovaties om besmettingskans te verlagen ? 	<ul style="list-style-type: none"> • Ongecontroleerde verspreiding • Grote oversterfte • Blijvende gezondheidsschade

	Te bereiken effect	Te voorkomen effect
H.2 Zorg - Iedereen Continuïteit zorg voor Iedereen	<p>CURE = Genezing / Ziekenhuiszorg</p> <p><u>Voldoende toegankelijke en eerlijke zorg</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Voldoende IC capaciteit COVID-19 Zorg • Voldoende IC capaciteit NON-COVID Zorg • Voldoende capaciteit Reguliere Zorg <i>(Verloskunde, GGD, Uitvaartzorg, etc.)</i> <p><u>Bescherming van kwetsbaren tegen besmetting d.m.v.:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Voldoende Persoonlijke Bescherming Middelen • Adequate toepassing handhygiëne • Adequate toepassing Sociale afstand <p><u>Personeelszorg</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Voldoende personeel beschikbaar • Evenwichtige belasting & belastbaarheid personeel <p><u>Integraal ketenbeheer</u></p> <p>Voldoende materialen aanwezig t.b.v. zorgketen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Knellende schaarste (IC, PBM, etc.) • Verstoring supply chain • Personele uitval • Imploderen kwaliteit hulpverlening • Psychisch trauma • Capaciteitstekort niet-Corona gerelateerde zorg

	Te bereiken effect	Te voorkomen effect
H.3 Zorg - Kwetsbaren Continuïteit zorg voor kwetsbaren	<p>CARE = Verzorgen / VVT sector</p> <p><u>Voldoende primaire zorg voor VVT beschikbaar</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Geestelijke gezondheidszorg (GGZ) • Gehandicaptenzorg • Jeugdzorg • Thuiszorg • Verslavingszorg • Verpleeghuizen & Verzorgingshuizen <p><u>Voldoende zorg voor Dak- en Thuislozen beschikbaar</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Slaaphuis <p><u>Voldoende zorg in de thuissetting</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Huishoudens en gezinnen met overige problematiek <p><u>Voldoende zorg voor psychogeriatric</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Personen met dementie <p><u>Voldoende zorg overige inwoners</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Asielzoekers • Arbeidsmigranten • Seizoenwerkers • P.I. 	<ul style="list-style-type: none"> • Onvoldoende bescherming voor kwetsbare groepen • Onvoldoende zorg voor kwetsbare groepen • Eenzaamheid onder kwetsbare groepen m.n.: <ul style="list-style-type: none"> • Mentale gezondheid • Huiselijk geweld • Aantasting welzijn / levensverwachting • Overige sterfte door: <ul style="list-style-type: none"> • Suicide • Zorgkrapte • Te veel druk op jeugdzorg

	Te bereiken effect	Te voorkomen effect
V.1 Vitale infrastructuur en beroepen Continuïteit vitale processen en beroepen	<p><u>Continuïteit vitale infrastructuur en voorzieningen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Energievoorziening voldoende <ul style="list-style-type: none"> • BOS / Gas / Electra • Drinkwatervoorziening voldoende • RWZI functioneert voldoende • Telecom & ICT functioneren voldoende • Afvalverwerking functioneert voldoende • Voedselvoorziening functioneert voldoende <ul style="list-style-type: none"> • Primaire levensbehoeften & Distributiecentra <p><u>Continuïteit van de bedrijfsvoering</u></p> <p>Randvoorwaarde voor bedrijfsprocessen gewaarborgd</p> <p><u>Continuïteit van het onderwijs</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Basis / Voortgezet / Middelbaar / Hoger onderwijs • Speciaal / Volwassenen onderwijs <p><u>Continuïteit van de cruciale beroepsgroepen voor COVID-1</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zie lijst cruciale beroepen op site Rijksoverheid <ul style="list-style-type: none"> • Zorgpersoneel, Hulpverleningsdiensten, Etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Betalingsachterstand • Voorkomen van domino effecten • Voorkomen ernstige verstoring van: <ul style="list-style-type: none"> • vitale infrastructuur • voorzieningen • Voorkomen van: <ul style="list-style-type: none"> • Verstoring productieprocessen • Uitval personeel • Verstoring thuiswerk mogelijkheden • Voorkomen van rantsoenering • Voorkomen uitval onderwijs

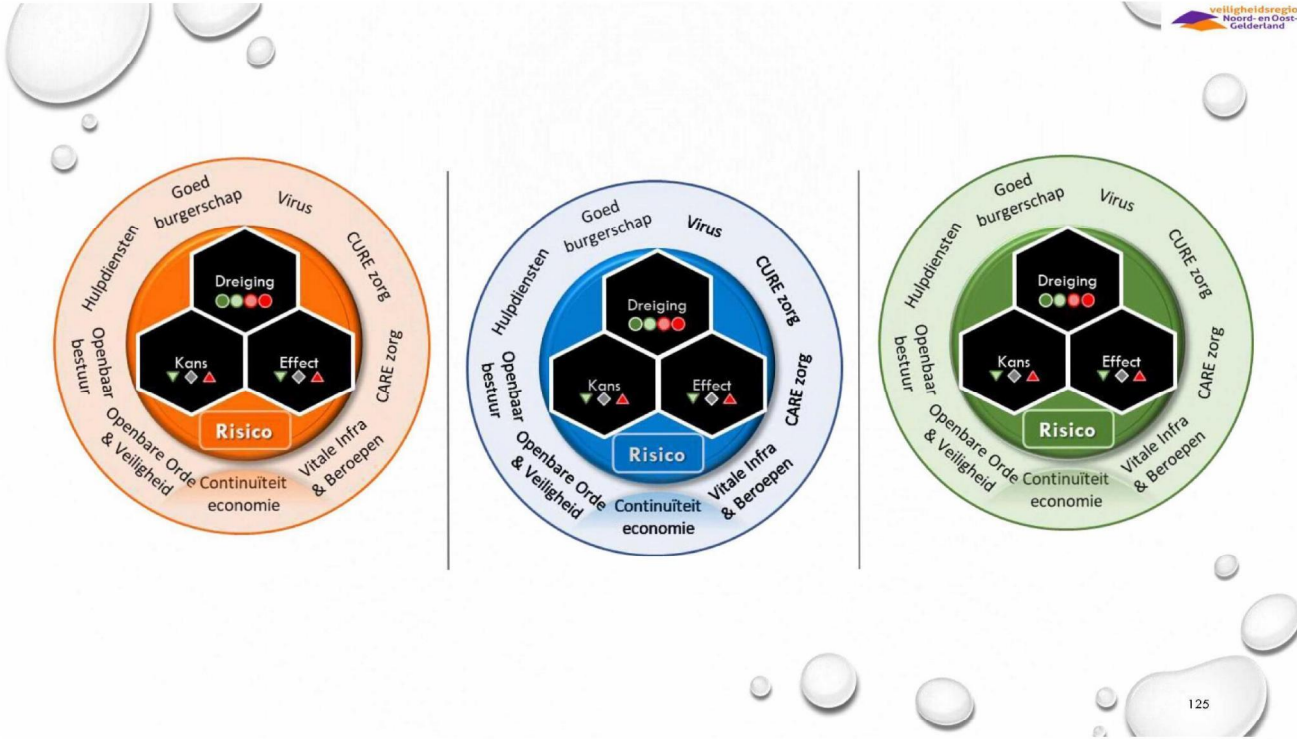
	Te bereiken effect	Te voorkomen effect
V.2 Continuïteit van economie	<p><u>Economische groei</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zo min mogelijk (massale) faillissementen • Continuïteit bedrijfsleven is gewaarborgd • Continuïteit in logistieke sector is gewaarborgd <p><u>Werkeloosheid</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Voldoende werkgelegenheid voor werknemers • Voldoende sociale & financiële ondersteuning • Solidariteitsbeginsel <p><u>Staatsschuld</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Voldoende overheidssteun beschikbaar d.m.v.: <ul style="list-style-type: none"> • stimuleringsfondsen, steunpakketten, etc. • Voldoende overheidsfinanciën beschikbaar voor: <ul style="list-style-type: none"> • Rijk en gemeente • Kapitaalmarkten functioneren normaal 	<ul style="list-style-type: none"> • Faillissementen • Werkeloosheid & Armoedeval • Afname solidariteit • Financiële onzekerheid werknemers • Grote druk op sociale voorzieningen • Economische achteruitgang <ul style="list-style-type: none"> • Bank-run / Pensioenen verdampen • Geldontwaarding • Verstoring van supply chain • Uitbuiting • Ontstaan zwarte economie • Spanning tussen sectoren en bestuur <ul style="list-style-type: none"> • wie mag wel/niet open • Langdurige recessie

	Te bereiken effect	Te voorkomen effect
V.3 OOV Geen verstooring van OOV	<p>Maatregelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Accepteren en naleven van de maatregelen • Economische noodtoestand beheersbaar <ul style="list-style-type: none"> • Noodwetten beschikbaar <p>Samenredzaamheid & Veerkracht samenleving</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afname polarisatie • Omzien naar elkaar / noaberschap • Beschermen kwetsbaren • Extra zorg fysieke veiligheid - domotica <p>Openbare orde</p> <ul style="list-style-type: none"> • Openbare orde zichtbaar en handhaafbaar • Veilige publieke taak • Minimaliseren inzet van burgerwacht • Vitale infrastructuur blijvend beschermd • Cruciale gebieden & locaties blijvend beschermd <p>Criminaliteit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beperken vermogensdelicten • Beperken oplichting • Geen plundering, smokkel en illegale verkoop 	<ul style="list-style-type: none"> • Onbeheersbare economisch noodtoestand • Voorkomen maatschappelijke onrust • Voorkomen politiestaat • Ontstaan zwarte markten • Diefstal van schaarse materialen (PBM, etc.) • Geweld tegen hulpverleners • Sabotage, obstructie, dwarsliggen, fake nieuws • Huiselijk geweld • Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit • Plunderen, smokkel, illegale verkoop • Geweld voortkomend uit polarisatie en stigmatisering • Moedwillige besmettingen (van jezelf of kwetsbaren)

	Te bereiken effect	Te voorkomen effect
V.4 Continuïteit van bestuur	<p><u>Continuïteit overheidsinstanties</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Toegang tot overheid waarborgen <ul style="list-style-type: none"> • Paspoort, rijbewijs • Vergunningen • Aangiften van geboorte, overlijden • Trouwen • Etc. • Efficiënte samenwerking tussen overheden & organisaties <ul style="list-style-type: none"> • Het nieuwe normaal / 1,5 meter / thuiswerken • Skype / Face time / Video-overleg • Overheid is betrouwbaar, voorspelbaar en integer • Voortgang democratisch processen zoals verkiezingen • Handhaving rechtsorde w.o.: <ul style="list-style-type: none"> • Rechtspraak • Vergunningen • Toezicht & Handhaving • etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Onbereikbare overheden • Verlies aan vertrouwen in de overheid • Eilandencultuur tussen overheden & organisaties • Ieder voor zich mentaliteit • Machtsmisbruik • Schending burgerrechten

	Te bereiken effect	Te voorkomen effect
V.5 Continuïteit hulpdiensten	<p><u>Operationele kolommen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Brandweer operationeel inzetbaar • Politie operationeel inzetbaar • Ambulancedienst operationeel inzetbaar • MON operationeel inzetbaar • GHOR operationeel inzetbaar • ROF piket operationeel inzetbaar • Crisisorganisatie operationeel inzetbaar <p><u>Zorgniveau operationele kolommen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Acceptabel zorgniveau bestuurlijk vastgesteld • KVT brandweer uitvoerbaar <p><u>Bedrijfsvoering operationele kolommen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Voldoende personeel beschikbaar • Voldoende materiaal & materieel beschikbaar • Voldoende financiën beschikbaar • Personeel psychisch en fysiek in orde • Voldoende denkkracht en beleidscapaciteit aanwezig • ICT op orde 	<ul style="list-style-type: none"> • Schaarste dan wel verstoring supply chain • Personele uitval • Imploderen kwaliteit incidentbestrijding • Imploderen kwaliteit crisisbestrijding • Door ondergrens zakken van het zorgniveau • Voorkomen onbeheersbare incidenten • Psychisch trauma • Niet nakomen van betalingen

	Te bereiken effect	Te voorkomen effect
V.6 Goed burgerschap	<p>Zorgzame samenleving</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zich medeverantwoordelijk voelen voor het algemeen welzijn / Sociale cohesie • Maatschappelijke veerkracht • Samenredzaamheid / Noaberschap • Vertrouwen in elkaar • Naleving maatregelen • Continuering van ceremoniële, culturele en religieuze activiteiten binnen maatregelenpakket • Draagvlak • Veiligheidsperceptie • Bewuste risicoschatting door burgers <ul style="list-style-type: none"> • geen onnodige beroep op hulpdiensten 	<ul style="list-style-type: none"> • Polarisatie • Stigmatisering • Gevoel van ongelijkheid (door beroep, of immuniteit) • Onttrekking: Verlies gemeenschapszin • Eenzaamheid • Psychosociale schade • Escalatie van incidenten binnen het sociaal domein (psychiatrie, ouderen, jeugdzorg) • Verlies zingeving • Toename van niet sociaal gedrag

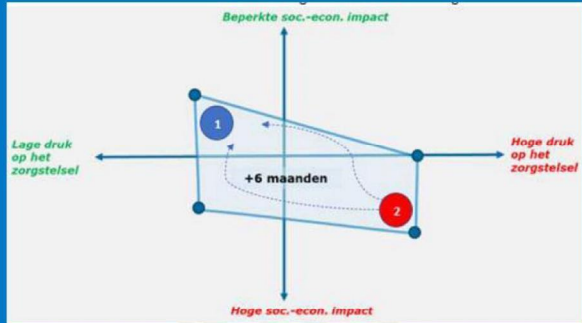
Rijksoverheid

Informatie VerzamelPlan en monitoring

Sectie 6
Landelijk Operationeel Team - Corona

LOT - C | Sectie 6 | Ongerubriceerd

Informatiemanagement

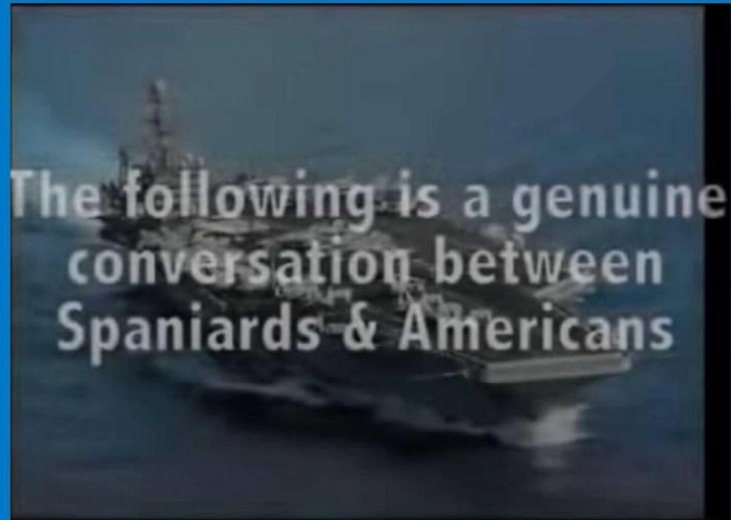

Sectie 6; informatiemanagement

(10)|2 (10)|2e

(10)|2e

Gegevens / Informatie / data

LOT-C

Waar komen we vandaan

Eerste scenario sessies bij LOCC, gevolgd doorontwikkeling bij het LOT-C. Van 500 vragen naar .....

Parallelle doorontwikkeling LOT-C. Secties worden volwassen. Beginnen zelf informatie behoefte te bevredigen en uitvragen te doen. Soms dubbel. En per mail, Excel, app, LCMS, ...

Dit alles voor:

- Rijk
- VB + RCVD
- Regio's (OT/BT)

Vragenlijsten uitgezet bij een aantal regio's. Veel terugkoppelingen. Regionale wensen en gedachten.

Aantal goede producten:

- Landelijke LCMS beeld
- Nalevingsmonitor
- Continuïteit schaarste monitor
- Beeld kwetsbare groepen
- Landelijk dashboard (Thales) in de maak.

LOT-C

Waar willen/moeten we naar toe

Feedback operationeel leiders veiligheidsregio's

'Je bent van meerwaarde als je een goede schakel kan zijn tussen de rijksoverheid en de regio's. [...] De **landelijke scenario's** zijn wat ons betreft een waardevol product.'

'Het zou mooi zijn als het LOT-C zich zou ontwikkelen tot een scharnierpunt / platform voor samenwerking tussen de veiligheidsregio's als het gaat om **informatie-uitwisseling**, delen van werkwijzen en ideeën en eventueel het verrijken van wat er in regio's wordt bedacht.'

'**Aandachtspunt** is de hoeveelheid. Door de informatie beknopter en op hoofdlijnen te houden vergroot het de leesbaarheid en effectiviteit.'

'We hebben veel gehad aan de **gedeelde ervaringen** van andere regio's. Dat zou optimaal kunnen worden ondersteund. LOT-C heeft verder in het begin veel ministeriële drukte weggenomen, dat heeft geholpen.'

'Het is goed om een landelijke 'vinger aan de pols' te hebben over ontwikkelingen zodat als veiligheidsregio geanticipeerd kan worden over dat wat zich landelijk voordoet. [...] Hierbij zou het mooi zijn als de **monitoren** meer een voorspellend karakter zouden kunnen hebben.'

LOT-C

Hoe nu verder?

*Scherper in kaart brengen van informatiebehoefte
Oplijnen wie nu wat al uitvraagt en op welke
manier.*

*Afspraken maken over wie verantwoordelijk is voor
welke uitvraag maar ook over wie de uitvraag gaat doen
en met welke frequentie. Dubbelingen voorkomen*

*Blijven monitoren van deze en mogelijk
toekomstige crisissen.*

*Manier van uitvragen zo stroomlijnen dat
merendeel daar goed mee uit de voeten
kan.*

*Schakel blijven tussen Rijk en Regio.
Afspraken maken over inrichting database. En over de
ontsluiting in een dashboard.*

LOT-C

OPROEP

- Redelijke klus
- Soms veel informatie behoefte, dan weer minder
- Behoeft bij Rijk maar ook bij regio
- Soms in de algemene keten, dan weer in de functionele

Ergo:

We moeten dit samen doen!!

- Participeren
- Feedback

LOT-C

Punt.

LOT-C

Rijksoverheid

Scenario 2019-nCoV

*Impact van geplande aanpassing
maatregelen 1 juli*

(10)(2e) – sectie 3
Landelijk Operationeel Team – Corona

LOT – C | sectie 3 | Ongerubriceerd

Opdracht

1. RCDV vraagt om bij de VR's het beeld op te halen van de verwachte impact van de geplande aanpassing van Corona maatregelen na 1 juli op de onderwerpen:
  - Openbaar vervoer
  - Openbare ruimte
  - Handhaafbaarheid
2. RCDV vraagt om specifiek in te zoomen op operationeel beeld / knelpunten bij de VR's over:
  - *Noodverordening:*
    - Regio's passen de noodverordening soms verschillend toe. Van welke interpretatieverschillen tussen de regio's hebben jullie het meeste last van? Of waar horen jullie de meeste klachten over?
  - *Arbeidsmigranten:*
    - Wat is de stand van zaken in de regio's rondom de risicogroep arbeidsmigranten (ikv Covid-besmetting). En hoe kijkt men vooruit naar wat dit operationeel gaat betekenen.

Werkwijze

1. LOT-C sectie 3 heeft een eerste aanzet tot causal loop opgesteld voor vraag 1.
2. LOT-C sectie 3 heeft een eerste aanzet tot scenariobeeld opgesteld voor vraag 1.
3. Verzoek aan VR's om feedback op beide opzetten en om concrete input op subvragen
  1. Wat zijn 3 belangrijkste zorgen/knelpunten
  2. Wat zijn 3 belangrijkste oplossingen cq best-practices
  3. Welke (bestuurlijke) besluiten heeft uw regio nodig om oplossingen te kunnen realiseren cq de zorgen/knelpunten te mitigeren.
4. Verzoek aan VR's om beantwoording van vraag 2.
5. Samenvatting/samenvoeging van input vanuit VR's door LOT-C sectie 3

Planning

LOT - C | sectie 3 | Ongerubriceerd

Verwachte ontwikkeling maatregelen Corona

1 juni grote stap in maatregelen, openen horeca en flink aantal andere functies met beperkt aantal personen.

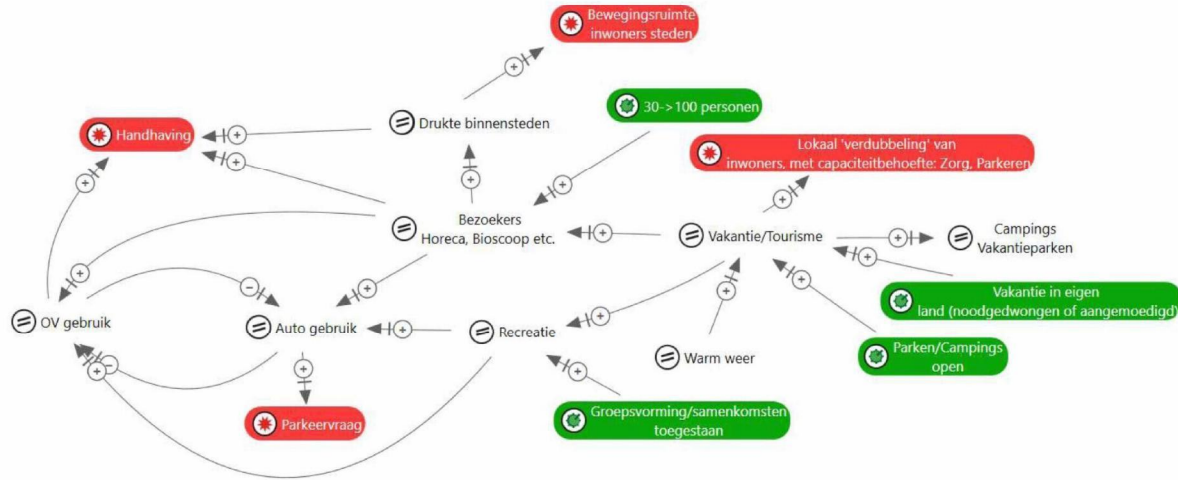
1 juli vooral uitbreiding van deze stap, maar meer mensen toegestaan, en beperkte uitbreiding openstelling toeristische sector.

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-us-covid-19/vraag-en-antwoord/persconferentie-coronavirus-de-stappen-na-1-juni-in-eenvoudige-taal>

CLD/Marvel

Effecten in de publieke ruimten van versoepeling Juni/Juli

LOT - C | sectie 3 | Ongerubriceerd

Wat zien we gebeuren

Op basis van het hiervoor weergegeven 'Causaal-loop-diagram' komen we tot de volgende primaire effecten (impact):

- › Publieke ruimte: Een toenemende druk op binnensteden en recreatiegebieden. De versoepeling van verschillende maatregelen, het weer en de 'vakantie in eigen land bonus' hebben daarop een onderling versterkend effect;
- › Een mobiliteitsvraagstuk: de verwachting is dat het OV drukker wordt en mogelijk een capaciteitsprobleem ontwikkeld en ook parkeerplaatsen in recreatiegebieden en bij binnensteden 'hotzones' kunnen worden;
- › Handhavingsproblematiek: Vanaf verschillende kanten wordt een extra beroep gedaan op de beperkte handhavingscapaciteit;
- › De uitvoering van de noodverordening op veel verschillende manieren

Publieke ruimte

De versoepeling van de juni en juli maatregelen gaat leiden tot een hogere druk op de binnensteden en recreatiegebieden. Het openen van terrassen, bioscopen en culturele instellingen zal leiden tot een hogere toestroom van mensen naar gebieden die veelal gekenmerkt worden door (oude) smalle straten, een combinatie van wonen, werken en recreëren. Eventuele ruimere terrasvergunningen kunnen zorgen voor nog minder vrije beweegruiimte. Mooi weer en een te verwachten 'vakantie in eigen land' bonus kunnen dit effect verder versterken. Ook het heropenen van de middelbare scholen kan leiden tot extra druk in winkelgebieden (uitgaande school, tussenuren, etc.).

Vooral in toeristische gebieden die jaarlijks te maken krijgen met een grote toestroom aan toeristen en op die momenten verdubbelen of verdrievoudigen in inwoneraantal kan de druk hoog worden. Ook de eigen inwoners zullen optimaal gebruik willen maken van de heropende mogelijkheden en waar de toestroom normaal is, is de publieke ruimte niet berekend op zeer veel mensen op 1,5 meter afstand.

Speciale aandacht zou uit moeten gaan naar de bereikbaarheid van locaties door hulpdiensten, vooral door bv grotere terrassen, de inrichting van wachtrijen, grotere parkeerplaatsen (meer auto gebruik), etc.

Herkent u het hiernaast geschetste scenario? Ja / Nee

Geef hieronder aanpassingen of aanvullingen op basis van uw specifieke regio:

Publieke ruimte: zorgen en knelpunten

- › Wat ziet u, voor uw regio, als de 3 meest prangende zorgen en knelpunten in de publieke ruimte na 1 juli?
- 1. ...
- 2. ...
- 3. ...

Publieke ruimte: oplossingen en best-practices

- › Wat ziet u, voor uw regio, als oplossingen of best-practices voor voorzienbare knelpunten na 1 juli?
- 1. ...
- 2. ...
- 3. ...

Publieke ruimte: benodigde besluiten

- › Wat ziet u, voor uw regio, als essentiële benodigde besluiten op nationaal niveau om eventuele knelpunten na 1 juli te mitigeren?
- 1. ...
- 2. ...
- 3. ...

Mobiliteit

Vanaf 1 juni zal er een verhoogde vraag zijn naar openbaar vervoer. Allereerst door de middelbaar scholieren die zich verplaatsen van huis naar school en terug. Ook de opening van de culturele horecasector zal leiden tot meer verplaatsingen. Voor veel mensen per fiets (indien mooi weer), voor veel anderen met het OV. Mede omdat veel recreatiegebieden en binnensteden de afgelopen jaren het gebruik van de auto actief hebben ontmoedigd (minder parkeerplaatsen, hogere kosten).

Desondanks zal ook het gebruik van de auto naar deze locaties toenemen. Bestaande parkeerplaatsen raken vol, afstand houden wordt moeilijk en mogelijk worden auto's geparkeerd op plaatsen waar deze niet horen (bereikbaarheid hulpdiensten). Door beperkt OV is ook het risico op rijden met alcohol op (wel naar het terras, geen OV beschikbaar) hoger.

Ook op het gebied van mobiliteit heeft de vakantie invloed, meer dagjesmensen in het OV en vooral in toeristische gebieden in Nederland (de kust, de eilanden, Veluwe) een hogere druk op zowel OV als parkeerplaatsen.

5/28/2020

Herkent u het hiernaast geschetste scenario? Ja / Nee

Geef hieronder aanpassingen of aanvullingen op basis van uw specifieke regio:

146

LOT – C | sectie 3 | Ongerubriceerd

Mobiliteit: zorgen en knelpunten

- › Wat ziet u, voor uw regio, als de 3 meest prangende zorgen en knelpunten in de mobiliteit en het OV na 1 juli?
- 1. ...
- 2. ...
- 3. ...

Mobiliteit: zorgen en knelpunten

- › Wat ziet u, voor uw regio, als de 3 meest prangende zorgen en knelpunten in de mobiliteit en het OV na 1 juli?
- 1. ...
- 2. ...
- 3. ...

Mobiliteit: zorgen en knelpunten

- › Wat ziet u, voor uw regio, als de 3 meest prangende zorgen en knelpunten in de mobiliteit en het OV na 1 juli?
- 1. ...
- 2. ...
- 3. ...

Handhaving

De heropening van horeca, culturele instellingen, middelbare scholen en toeristische functies binnen de '1,5 meter norm' vraagt om aanpassingen. Deze aanpassingen kunnen inbreuk doen op bestaande wet- en regelgeving (brandveiligheid, bereikbaarheid hulpdiensten) waarop toezicht en handhaving noodzakelijk is. Ook vraagt de '1,5 meter norm' zelf blijvende extra capaciteit op het vlak van toezicht en handhaving. Door het openen van eerdergenoemde functies wordt naast de reeds bestaande extra capaciteitsvraag aan toezicht en handhaving, een extra grote capaciteit op dit vlak gevraagd. Er moeten keuzes gemaakt worden, waar kan wel toezicht en handhaving zijn, waarop niet en hoe streng dan (alleen toezicht, of ook echt handhaving).

Vanwege de spreiding van deze functies binnen regio's is onderlinge samenwerking tussen gemeenten binnen de regio (en tussen buurregio's) noodzakelijk om aan de capaciteitsvraag handhaving tegemoet te kunnen komen. Dit zal niet overal lukken. Tussen gemeenten ontstaan toenemende verschillen in handhavingsbeleid vanwege het feit dat genoemde functies niet in gelijke mate over gemeenten en regio's zijn verdeeld, en deze functies vaak niet alleen een gemeentelijke, maar vaak ook regionale (en soms bovenregionale of landelijke) functie hebben.

Het publiek en de media hebben steeds minder begrip voor de verschillen in beleid en spreken lokale bestuurders (al dan niet via de lokale of landelijke media en politiek) aan hierop.

Herkent u het hiernaast geschetste scenario? Ja / Nee

Geef hieronder aanpassingen of aanvullingen op basis van uw specifieke regio:

Handhaving: zorgen en knelpunten

- › Wat ziet u, voor uw regio, als de 3 meest prangende zorgen en knelpunten in de handhaving na 1 juli?
- 1. ...
- 2. ...
- 3. ...

Handhaving: oplossingen en best practices

- › Wat ziet u, voor uw regio, als de 3 meest prangende zorgen en knelpunten in de handhaving na 1 juli?
- 1. ...
- 2. ...
- 3. ...

Handhaving: zorgen en knelpunten

- › Wat ziet u, voor uw regio, als de 3 meest prangende zorgen en knelpunten in de handhaving na 1 juli?
- 1. ...
- 2. ...
- 3. ...

Inzoomen, kunt u, voor uw regio, onderstaande vragen beantwoorden?

- *Noodverordening:*
  - Regio's passen de noodverordening soms verschillend toe. Van welke interpretatieverschillen tussen de regio's hebben jullie het meeste last van? Of waar horen jullie de meeste klachten over?

Inzoomen, kunt u, voor uw regio, onderstaande vragen beantwoorden?

- *Arbeidsmigranten:*
  - Wat is de stand van zaken in de regio's rondom de risicogroep arbeidsmigranten (ikv Covid-besmetting). En hoe kijkt men vooruit naar wat dit operationeel gaat betekenen

Rijksoverheid

Scenario 2019-nCoV

2e golf en preparatie door VR's

LOT-C OL – (10)|2a
Landelijk Operationeel Team – Corona

LOT – C | kernteam | Ongerubriceerd

2e golf en preparatie door VR's

- › Zijn VR's actief aan het voorbereiden op een 2^e golf?
- › Zijn VR's actief aan het voorbereiden op (her)invoeren van maatregelen?
- › Welke ondersteuning hebben de VR's daarbij nodig?

Rijksoverheid

AFSLUITING

LOT-C OL - (10)|2a
Landelijk Operationeel Team - Corona

LOT - C | Algemeen | Ongerubriceerd

Contact

> [redacted] (10)(2e) [@ifv.nl](mailto:[redacted]@ifv.nl)